...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, ...УРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 191 (6120)
СЕНТЯБРИИН
22
ПЯТНИЦА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ: Днепр мүрэн дээрэ Каховско гидроэлектростанци, Урда-Украинска канал, Хойто-Крымскэ канал бариха тухай ба Украинын урда районуудай ба Крымэй хойто районуудай газарнуудые уһалха тухай (1-дэхи нюур).

Эб найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедтэ (1-дэхи нюур).

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ (2-дохи нюур).

Б. Волин. — РКП(б)-гэй Бүхэроссийска Юһэдэхи конференциин 30 жэлэй ой (2-дохи нюур).

Таряа хуряалгын болзор үнгэржэ байна (3-дахи нюур).

Д. Доржиев. — «Абаһан уялгаяа дүүргэхэб» (3-дахи нюур).

Хоца Намсараев. — Үүрэй толон (3-дахи нюур).

Кореядэхи событинууд (4-дэхи нюур).

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси нээгдэбэ (4-дэхи нюур).

...дөөгэй фельдшерскэ пункт

...дарта советскэ арад коммунын илалта тээшэ улам улам ...дэн дабшана. Ленин — Ста...й партиин сэсэн мэргэн хүтэл...эр, манай Эхэ орон ажахын ба ...турна фронтнууд дээрэ асари амжалтануудые түйлажа бай... Ажалшадай энхэ ба баян бай...жэлһээ жэлдэ дээшээ дэбжэнэ. ...уудай эб найрамдалай түлөө ...элэй туг болоһон агууехэ Со...скэ гүрэнэй хүсэ шадал улам ...н бадарна.

...найда элүүрые хамгаалгын ...г капиталистическэ оронууд...һаа тад ондоо, үнэхөөрөө ...дай шанартай. Ажалшадай ...үр энхэ байдалда зорюулан ...э бүхэндэ угаа ехэ анхарал ...гдана, медицинскэ наукын ба ...ктикын хүгжэхэ, медицинскэ ...алгын формо ба методүүдые ...н нарижуулан һайжаруулха ...ы условинууд байгуулагдана. ...дай элүүрые сахилгада гүрэ...зүгһөө мүнгэ һомололго улам ...на: 1950 он дотор энэ хэрэгтэ ... миллиард түхэриг һомологдо... байха юм.

...едицинскэ эмхи зургаануудай ..., кадрнуудай эрдэм мэргэжэл ... үргэлжэ дээшэлнэ. Тиин, со...скэ гражданин бүхэн түлөөһэ...гөөр, гүрэнэй хүсөөр, улам үр... ба мэргэн туһаламжа абадаг ...оно.

...рад зоной элүүрые хамгаал... санитарна гэгээрэлые саашань хүгжөөхэ ябадалда фельд...рско-акушерскэ пунктнууд ехэ ...гэ дүүргэдэг. Хүдөөдэхи меди...скэ интеллигенциин эгээн олон ...то энэ армиин үдхашанарынь ...та ехэ. Хүдөөгэй фельдшер ...аа участково врачын баруун ...нь гээшэ. Энээнэй үүсхэл, ...олго ба шадабариһаань кол...о олониитын элүүрые хам...ха хэрэгэй амжалта ехээр ...ыдаха байна. Өөһэдынгөө ...гэ ба уялгануудые зүбөөр ойл...он түрүү фельдшернүүд арад ...ой дунда айхабтар ехэ хүдэл...ри ябуулна.

...Жэшээлхэдэ, нүхэд Бубеева ...ександра Кондратьевна (Барга...най аймагай, Уланай фельд...рскэ пункт), Макаров Михаил ...менович (Кабанскын аймагай, ...тепно-дворецкэ фельдшерскэ ...нкт), Зурбатова Анна Григорь...на (Хэжэнгын аймагай, Дунда...уданай фельдшерскэ пункт) ба ...сад олон фельдшернүүд үнэн ...хээр, үүсхэлтэй оролдосотойгоор ...дэлмэрилдэг тула, зондоо үлэм...э хүндэтэй, зургаандаа ехэ маг...алтай болонхой. Үбшэлһэн хү...үүдтэ саг дары шухала туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, элдэб ...бшэнһөө һэргылүүлхэ хэмжээ ...адаг, санитарно-гэгээрэлэй про...ганда (элидхэл, лекци, хөөрэл...өө) ябуулдаг байха юм. Ариг сэ...рэй-санитарна хүдэлмэридөө ...лхозно эдэбхитэдые элсүүлдэг, ...ын газетэ, «дайшалхы хуудаһа...ар» дамжуулжа һайн жэшээ...үүдые дэлгэрүүлхэ, дутуу дунда...уудые шүүмжэлэн заһаруулха ...олдолго гаргадаг. Тус пункт...ууд нютаг нютагай (колхоз бү...рин) оршон байдалые хараадаа ...бажа, өөһэдынгөө аргалалгын-...рофилактическа хэмжээ-ябуулга ...хидхэдэг. Пунктнуудтахи ажа...аа һайнаар табихаһаа гадна, ...ун малажалай фермэнүүд, гүүр...энүүдтэ ба таряанажалай бригадануудта ошожо гигиенын та...арнь шалгадаг, туһалдаг ба

хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. Эдэнэр олон жэлдэ хүдэлмэрилһэн баян дүй дүршэлтэй байхаһаа гадна, өөһэдынгөө эрдэм болбосоролые улам дээшэлүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог, үдэр бүриингөө ажал-ябуулгые павловско һургаалай, медицинскэ наукын түйлалтануудай үндэһөөр, участково ба районно врачуудай заабаряар ябуулдаг.

Гэхэ зуура, зарим фельдшернүүд өөрынгөө уялгада формальнаар хандадаг, олониитын дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдодоггүй байха юм. Эдэ баримтанууд Мухаршэбэрэй аймагай, Сутайн сомсоведэй фельдшерскэ пунктые даагша Дарижап Цыбановада хамаадаха байгаа. Хүнүүдэй бэеэ үзүүлхээе ерэхэдэнь, — мүнөө сүлөөгүйб гэжэрхидэг, гэртэмнай ошожо үзыт гэхэдэ, нэгэ һаа—сүлөөгүйб, нэгэ һаа—мори тэргэшни муу — ошохогүйб гэдэг юм гэжэ манай селькорнууд бэшэнэ.

Медицинскэ эмхи зургаануудай, тэрэ тоодо фельдшерскэ пунктнуудай, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые эрид шууд усадхаха, түрүүшүүлэй түйлалтануудые ба дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гээшэ партийна, советскэ органуудай, арадай элүүрые сахиха эмхи зургаануудай дайшалхы зорилго мүн.

Санитарна гэгээрэл, ажалай, ажаһуудалай, амаралтын, эдеэ хоолой гигиенын заабаринуудые пропагандалга — элүүрые хамгаалгын органуудай, бүхы медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй шухала үүргэ болоно. Гэхэтэй хамта, медицинскэ наукын шухала проблемэнүүдые ба тэрэнэй түүхые советскэ хүнүүд ехэтэ һонирходог. Зүгөөр, медицинскэ наукын түйлалтанууд тухай пропаганда дутамагаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Фельдшерскэ пунктнуудта хүдэлмэриин зохистой услови хангаха хэрэгтэ зарим сомсоведүүдэй гүйсэдкомуудай ба колхозуудай правленинүүдэй зүгһөө хайхарамжагүйгөөр хандадаг ушарнууд бии. Тус пунктнуудые таарамжатай гэр байраар, түлишөөр хаһа соонь хангадаггүй ябадалшье үзэгдэнэ. Теэд, зарим аймагай элүүрые хамгаалха таһагууд тус баримтануудые хэрэгсээнгүй, һанаа амар һуудаг байха юм. Иимэ болошогүй хандалгада эрид шууд эсэс табиха хэрэгтэй.

Аймагуудтахи элүүрые хамгаалгын органууд, больницануудай ба амбулаторинуудай хүдэлмэрилэгшэд—врачууд хадаа хүдөөгэй фельдшернүүдэй нилээд олонхинь һая һургуули дүүргэһэн залуу хүнүүд байһые хараадаа абажа, тэдэндэ үдэр бүриин тодорхой заабари үгэхэ, туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Энээнэй тула фельдшернүүдэй зүблөө, семинарнуудые түсэбшэлэн хэдэг байхаһаа гадна, мүн пунктнуудтань үе үе ошожо шалгаха, зүбшэлхэ зэргэтэй. Практическа хүдэлмэришэдэй һанамжануудые, критическэ ажаглалтануудые анхаралдаа абаха шухала.

Хүдөөгэй бүхы фельдшерскэ пунктнууд хадаа научна түйлалта түрүү практика хоёрые зүбөөр холбон хүдэлмэрилдэг ба санитарна пропагандын центрнүүдэй нэгэн болгогдохо ёһотой.

...б найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедтэ

Эб найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедэй президиум эб ...йрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференциие ...рлаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Президиум хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна ...ёрдохи конференциие энэ оной октябриин 16—18-да, Москва го...родто, Союзуудай Байшангай Колонно зал соо зарлаха гэжэ тог...тообо. Конференциин зүбшэн хэлсэлгэдэ иимэ асуудалнууд табигда...ха гэбэл:

1. Советскэ арад дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай тү...лөө тэмсэлдэ.

2. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн 2-дохи конг...рессэ ошохо делегадуудые һунгалга.

3. Эб найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедэй һунгалтанууд.

Профсоюзна, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, культурна, научна, ...кооперативна, спортивна ба олониитын бусад организацинуудай ...хүдэлмэрилэгшэд конференцидэ хабаадаха байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Днепр мүрэн дээрэ Каховско гидроэлектростанци, Урда-Украинска канал, Хойто-Крымскэ канал бариха тухай ба Украинын урда районуудай ба Крымэй хойто районуудай газарнуудые уһалха тухай

Украинын урда зүгэй гандуу районуудта ба Крымэй хойто районуудта хүдөө ажахын культурануудай үндэр ба тогтууритай ургаса хангахын, эдэ районуудта гол түлэб хлопок ба шэниисэ үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхын, ашаг шэмэ ехэтэй малажал саашадань түргэнөөр хүгжөөхын ба хүдөө ажахыда болон промышленностьда хэрэглэгдэхэ гидроэлектроэнерги абахын зорилгоор ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтоогоо:

1. Украинын урда районуудта ба Крымэй хойто районуудта миллион хахад гектар газарнуудые уһалха уһалууриин системэ барихын, хүдөө ажахы болон промышленностиие электроэнергеэр хангахын тула Днепр мүрэн дээрэ гидроэнергетическэ шэнэ база байгуулха.

Дурсагдаһан зорилгые бэелүүлхын тула иимэ юумэнүүдые бариха:

а) уһанайнгаа дунда зэргын хэмжээгээр жэл соо нэгэ миллиард хоёр зуун миллион шахуу киловатт-час электроэнерги үгэдэг, 250 мянган киловатт тогтомол хүсэтэй гидроэлектростанци Днепр мүрэн дээрэ, Каховка городой райондо, плотина, суднаар ябалгын шлюз, 14 миллиард кубометр багтаамжатай ехэ водохранилищи ба бүлэлгын станци;

б) хамта дээрээ 550 километр утатай хоёр канал —Днепрһээ секунда соо 600—650 кубическа метр уһа абажа, Днепр дээрэхи Запорожьеһоо эхилэн, Молочная мүрэн тээшэ, саашаа Аскания-Нова тээшэ шэглэн, Сиваш хүрэтэр ошохо трассаар Урда-Украинска канал ба тэрээнһээ үргэлжэлөөд, Сивашһаа Джанкой тээшэ саашалан Крымэй талын районууд дээгүүр Керчь хүрэтэр ошохо трассаар Хойто-Крымскэ канал;

в) 6 миллиард кубометр багтаамжатай водохранилищитай плотиные каналай трассада, Мелитопольһоо хойгуур Молочная мүрэн дээрэ ба 10 мянган киловатт тогтомол хүсэтэй гидроэлектростанци плотинын дэргэдэ, мүн хамта дээрээ нэгэ миллиардһаа доошо бэшэ кубометр багтаамжатай жэжэ водохранилищинуудые трасса дээгүүр; Молочная мүрэн дээрэхи водохранилищиие дүүргэхын тулада ДнепроГЭС-эй плотинын дээдэ тээһээ, Днепрһээ Урда-Украинска каналда оруулан уһа абахадаа ДнепроГЭС-эй хүдэлмэридэ һаад түбэг ушаруулхагүйгөөр, үерэй үедэ абажа байха;

г) өөрөө урдаха ёһоор ойро шадарайнь газарнуудые уһалхын ба Каховско водохранилищиһаа уһалууриин системэдэ уһа үгэжэ байхын тулада Урда-Украинска каналые Каховско водохранилищитай холбоһон жаран километр утатай каналые Аскания-Нова-Каховка гэһэн трассаар;

д) каналнууд дээгүүрээ бүлэлгын станцинуудтай 300 километр утатай уһалууриин ехэ һалаа каналнуудые Молочная мүрэн дээрэхи водохранилищиһаа Ногайска хүрэтэр, Каховско водохранилищиһаа Краснознаменка хүрэтэр ба Джанкойһоо Раздольное хүрэтэр.

2. Урда-Украинска каналай, Хойто-Крымскэ каналай ба Каховско гидроэлектростанциин харьяата зоно соо иимэ юумэнүүдые бэелүүлхэ:

а) Украинска ССР-эй Херсонско, Запорожско, Николаевска ба Днепропетровско областьнуудта нэгэ миллион хоёр зуу мянган гектар газарнуудые, тэрэ тоодо табан зуун мянган гектарые өөрөө урдаха ёһоор ба долоон зуун мянган гектарые механическаар уһа үгэхэ ёһоор ба Крымскэ областиин Хойто районуудта гурбан зуун мянган гектарые, тэрэ тоодо хоёр зуу мянган гектарые өөрөө урдаха ёһоор ба зуу мянган гектарые механическаар уһа үгэхэ ёһоор уһалха;

б) Украинын урда районуудта ба Крымэй хойто районуудта нэгэ миллион долоон зуу мянган гектар газарнуудые уһажуулха;

в) Украинын урда зүгэй талын районуудта, Урда-Украинска каналай ба Хойто-Крымскэ каналай, уһалууриин һалаа каналнуудай, водохранилищинуудай зонодо ба уһалагдадаг газарнуудай хилэнүүдые зубшуулан хамгаалгын ой модо тариха, мүн нижнеднепровско элһэнүүдые нигтаруулха.

3. Украинска ССР-эй Херсонско, Запорожско, Николаевска ба Днепропетровско областьнуудай уһалагдан эдлүүрилэгдэдэг газартай районуудта ба Крымскэ областиин хойто районуудта хлопчатник тарилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, шэниисын болон хүдөө ажахын бусад культурануудай үндэр ба тогтууритай ургаса абаха, мяха-һүнэй малажал, нарин ноһото хонинажал, шубуунажал саашадань хүгжөөхэ, мүн газар эдлүүридэ гидроэлектроэнерги ашаглаха, электрохахалалга ба полевой бусад хүдэлмэринүүдтэ электротракторнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, малажалдахи хүшэр хүдэлмэринүүдые механизацилхын тулада электроэнерги нэбтэрүүлхэ гэжэ хараалха.

4. Каховско гидроэлектростанци, Урда-Украинска канал, Хойто-Крымскэ канал, уһалууриин ехэ һалаа каналнуудые, плотинануудые, гидроэлектростанцнуудые, бүлэлгын станцинуудые ба бусад түхеэрэлгэнүүдые бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые 1951 ондо эхилхэ ба Каховско гидроэлектростанциие 1956 ондо дүүрэн хүсөөрнь, Урда-Украинска каналые, Хойто-Крымскэ каналые, уһалууриин һалаа каналнуудые, водохранилищинуудые, бүлэлгын станцинуудые ба уһалууриин бүхы системые 1957 ондо ашаглалгада оруулха.

5. Каховско гидроэлектростанци, суднаар ябалгын шлюз, Каховкын райондо бүлэлгын станцинуудые, Каховско водохранилищиһаа уһа абаха головной түхеэрэлгые, мүн электроэнерги хэрэглэхэ центрнүүдтэ ба бүлэлгын станцинуудта электро-дамжуулгын лининүүдые бариха проектно-бэдэрэлгын ба барилгын хүдэлмэринүүдэй дүүргэлтые электростанцинуудай Министерстводэ даалгаха.

Каховско гидроузел бариха проектнэ даалгабари зохёогоод, 1952 оной январиин 1-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ табихыень электростанцинуудай Министерствые (нүхэр Жимериниие) уялгалха. Проектнэ даалгабари зохёоходоо Каховско плотиные дамжан Днепр мүрэн дээгүүр хүндэлэн гараһан түмэр замай хүүргэ барилгые хараалха.

Каховско гидроузел барилгые электростанцинуудай Министерствын Днепростройдо (нүхэр Андриановта) даалгаха.

6. Урда-Украинска канал, Хойто-Крымскэ канал, уһалууриин һалаа каналнуудые, водохранилищинуудые ба каналнууд дээгүүрхи бүлэлгын станцинуудые, Молочная мүрэн дээрэхи плотинын дэргэдэ гидроэлектростанци бариха бэдэрэлгэ хэхыень, проект зохёохыень ба барилга хэхыень, Украинын урда областьнуудтахи ба Крымэй хойто районуудтахи газарнуудые уһалха ба уһажуулха хүдэлмэринүүдые Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэй, Крымскэ облисполкомтой, СССР-эй хүдөө ажахын Министерствотэй ба СССР-эй совхозуудай Министерствотэй хамта дүүргэхыень СССР-эй хлопководствын Министерстводэ даалгаха.

Урда-Украинска каналай, Хойто-Крымскэ каналай, водохранилищинуудтай ба бүлэлгын станцинуудтай, һалаа каналнуудай барилгые гүйсэдхэхынь, газарнуудые уһалха ба уһажуулха хүдэлмэринүүдые дүүргэхынь тулада «Укрводстрой» гэжэ барилгын организациие 1950 ондо байгуулха.

Барилгын начальнигаар нүхэр А. Е. Бочкиниие ба барилгын главна инженерээр нүхэр В. Н. Симаковые томилхо.

7. Электростанцинуудай Министерствээр бэелүүлэгдэхэ Каховско гидроэлектростанци тушаа ба СССР-эй хлопководствын Министерствээр бэелүүлэгдэхэ водохранилищинуудтай, бүлэлгын станцинуудтай ба каналнууд дээгүүрээ бусад түхеэрэлгэнүүдтэй Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнууд тушаа проектно-бэдэрэлгын бүхы хүдэлмэринүүдэй хүтэлбэриие Гидропроектдэ (нүхэр С. Я. Жугта) даалгаха.

8. Газарнуудые уһалалгын ба хүдөө ажахыда ашаглалгын түсэбые, Украинын урда областьнуудта ба Крымэй хойто районуудта малажал хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые 1951 оной октябриин 1 хүрэтэр зохёохыень СССР-эй хлопководствын Министерствые (нүхэр Юсуповые), Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведые (нүхэр Коротченкые), Крымскэ облисполкомые (нүхэр Пестоваловые), СССР-эй хүдөө ажахын Министерствые (нүхэр Бенедиктовые) ба СССР-эй совхозуудай Министерствые (нүхэр Скворцовые) уялгалха.

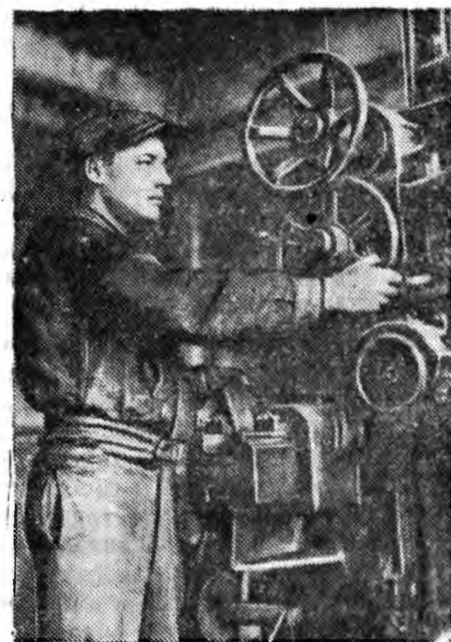
9. Ой модо тариха ба нижнеднепровско элһэнүүдые нигтаруулха тушаа бэдэрэлгэ хэхыень, проект зохёохыень ба хүдэлмэринүүдые дүүргэхыень: госфондын газарнууд дээрэ һаань — СССР-эй ой модоной ажахын Министерстводэ, колхозуудай газарнууд дээрэ һаань—СССР-эй хүдөө ажахын Министерстводэ, совхозуудай газарнууд дээрэ һаань — СССР-эй совхозуудай Министерстводэ даалгаха.

Ой модо тариха ба элһэнүүдые нигтаруулха тушаа хүтэлбэриие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи поли хамгаалгын ой модо тарилгын Главна Управленидэ даалгаха.

Ой модо тариха ба нижнеднепровско элһэнүүдые нигтаруулха проектнэ даалгабаринуудые зохёогоод, 1952 оной январиин 1-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ табихыень СССР-эй ой модоной ажахын Министерствые (нүхэр Бовиные), СССР-эй хүдөө ажахын Министерствые (нүхэр Бенедиктовые) ба СССР-эй совхозуудай Министерствые (нүхэр Скворцовые) уялгалха.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол «Амита бодосһоо клеткэнүүдэй гаралга ба организмда амита бодосой үүргэ» гэһэн научна зохёол соогоо амита юумэнэй клеточнэ бэшэ формонуудые ба клеткэнүүдэй гаралгые научнаар эрхим һайнаар шэнжэлһэнэй түлөө биологическа наукануудай доктор профессор О. Б. Лепешинскаяда биологическа наукануудай разделээр 1949 ондо үгтэхэ нэгэдэхи зэргын Сталинска шан олгохо тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи наукын ба уран зохёолгын талаар Сталинска шангуудые олгохо Комитедэй зууршалгые хангаба.

Ленинэй ордено паровозо-вагонно заводой цехүүдээр Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ эхилбэ. Паровозо-хабсаралгын цехын токарь нүхэр Атрохов энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, халаанайнгаа нормые 300 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: стахановец Атрохов станогтоо ажаллажа байна.

В. Муллерай фото.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ

Продавец Орловой уряа

Бурмонкоопсоюзай системын Тарбагатайн аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа ажалшадтай хамта эб найрамдалай вахтада жагсаад, худалдаа наймаанай хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулна.

— Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые шэн зоригто ажалаараа улам бэхижүүлжэ байһан ажалшадай дунда эд бараа элбэгээр худалдаха гээшэ советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бидэнэр—продавецүүд үнэн зүрхэнһөө хүдэлмэрилжэ, һара бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэ ёһотойбди,—гэжэ Тарбагатайн сельпогой магазинай продавец нүхэр Орлов хөөрэнэ.

Мүнөө нүхэр Орловой даажа байһан магазин эд бараанай эрьесын түсэбые һара бүри горьтойгоор үлүүлэн дүүргэнэ.

Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй һаяхан болоһон суглаан дээрэ нүхэр Орлов 1950 онойнгоо түсэбые Октябрьска революциин 33-дахи жэлэй ой хүрэтэр 120 процент дүүргэхэ шэнэ уялга абаад, системынгээ бусад хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

Д. Колмаков.

Эршэтэ ажалай үрэ

Үдэ голоор модо урадхуулагшад Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, бэлэдхэгдэһэн модонуудые саг болзор соонь хэрэглэгшэдтэнь хүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна.

Модо урадхуулагшадай дунда коммунист Павел Тарасенко алдаршанхай. 1950 оной сезон соо Үдын модо урадхуулгын конторын ба тэрэнэй хүдэлмэришэдэй профсоюзна организациин дамжуулгын Улаан туг нүхэр Тарасенкын хүтэлбэрилдэг бригадада хоридохёо барюулагдаба. Энэ баримта тус бригадын хүдэлмэриин амжалтые гэршэлнэ.

Энэ бригадынхид модо урадхуулгын эгээн харюусалгатай участогуудта хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа, нэгэшье гонзогор модо гээнгүйгөөр, үдэр бүриингөө даалгабариие 170 процент дүүргэжэ, бүгэдэндэ эрхим жэшээ харуулна.

Нүхэр Тарасенко хүдөөдэ хаягдаһан модо, таталгада, газарлаһан модонуудые урадхуулгада бригадынгаа гэшүүдэй хүсые таарууулан табиба. Тиин үглөөнэй бүрүүлһээ үдэшын харанхы болотор эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ иимэ амжалта түйлан Улаан тугта бригада болоо.

А. Афанасьев.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Заиграйн аймагай колхозуудта ургаса хуряалгын ба таряа бэлэдхэлэй ябаса тухай

Заиграйн аймагта ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. Байгша оной сентябриин 10-най мэдээгээр, тус аймагта таряа хадаха түсэб оройдоо 36,4 процент дүүргэгдэhэн, тиихэдэ колхозуудынь гүрэндэ таряа бэлэдхэхэ түсэбөө минил 14.7 процент дүүргэhэн байгаа. Айрахадаа бэлэн культуранууд—гречихэ ба просо аяар мүнөө хүрэтэр хүсэд хуряагдаадүй. Мүн аймагай колхозууд хартаабха ба овощь хуряалгые эхилээдүй байhаар.

Заиграйн аймсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажахын таhаг аймагай колхозуудай ургаса хуряалгада ба таряа бэлэдхэлдэ саг соонь бэлэдхэхэ ябадал хангаагүй, хуряалгын хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгэдэ таhалдалнуудые гаргаhан, тэрэшэлэн сабшалга, hүрилэлгэ ба таряа сохилгын дунда забhартуулhан байха юм. Тэрэнэй эсэстэ колхозно полинууд дээгүүр аяар 1400 гектарhаа дээшэ талмайн таряан hүрилэгдөөгүй байhаар.

Аймсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажахын таhаг хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарые хинан шалгалга hулаар табиhан байна. Зарим колхозуудта таряан ехээр гээгдэнэ, углуу булангууд сабшагдангүй орхигдоно. Комбайнууд таряа дээгүүр хададаг ба колосуудые тармалга эмхидхэгдээгүй байха юм.

Тэрэшэлэн олон колхозууд полевой хүдэлмэринүүдтэ ажал хэжэ шадаха хүнүүдые хүсэд элсүүлээгүй, хуряалга дээрэ ажалай эмхидхэл муугаар табиhан байна. Зарим колхозуудта колхознигууд хүдэлмэридөө гээгдэдэг, тиимэhээ үйлэдбэриинь бүтээсэ бага.

Сохигдоhон таряае сэбэрлэхэ ба хатааха хүдэлмэри саг соогоо эмхидхэгдэнэгүй. Тиимэhээ 18 партсъездын нэрэмжэтэ, «III Интернационал» колхозуудай тогууд дээгүүр ехэ таряан хэбтэжэ байха юм. Таряа хатааха сушилкануудай дутамагшье hаа, колхозуудта сушилкануудые бариха тушаа Заиграйн аймсоведэй гүйсэдком шанга хэмжээнүүдые абанагүй.

Тэрэшэлэн аймсоведэй гүйсэдком ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ сомсельсоведүүдэй үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлээгүй, Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэрие hуладхаhан, ургаса хуряалгые гээлтэгүйгөөр үнгэргэжэ, таряа тушаалгын түсэбые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө колхознигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал хангаагүй байха юм.

Аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Перевалов ба бэлэдхэлэй Министерствын Заиграйн аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Архипов гэгшэд ургаса хуряалга ба таряа бэлэдхэлые эмхидхэхэ хэрэгтэ hаналаа багаар табина.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол ургаса хуряалга ба таряа бэлэдхэлэй ябасые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилhэнэйнь, тэрэшэлэн зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эгнhөө гүрэндэ харша hанал бодолой гарахадань тэдээндэ хэмжээ абаагүй байhанайнь түлөө Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мезениндэ, аймагай хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Переваловта, бэлэдхэлэй Министерствын Заиграйн аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Архиповта заан дурадхаhан байна. Мүн тус тогтоол соо дурсагдаhан дутуунуудые дары усадхаха тушаа хэмжээнүүдые абажа, ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа, хартаабха, овощь тушаалгын темпые эрид шангадхахые тэдэнэрhээ эриhэн байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хуряалгын хүдэлмэринүүдые ба гүрэндэ таряа тушаалгын темпые шангадхахын тулада Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомые иигэжэ уялгалба гэбэл:

Ургаса хуряалгада бүхы комбайнууд болон хуряалгын машинануудые табижа, тэдэниие үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха. Ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигуудые орооhото культурануудай, хартаабхын ба овощиин хуряалгада элсүүлжэ, тэдэнэрэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ ба үдэрэйнгөө нормонуудые, сүүдхэ бүхэнэй даалгабаринуудые дүүргэхэ ябадал хангаха.

Комбайнууд, молотилканууд, сушилканууд болон таряа сэбэрлэдэг машинануудые түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэхэ, ургаса гээхэ ябадалтай шанга тэмсэл хэхэ.

Таряа, хартаабха болон овощь зөөжэ байhан бүхы транспортнуудые зүбөөр ашаглаха, үрhэнэй участогуудай таряае саг соонь хуряажа, хатааха ба үрhые сорт сортнуудаарнь илгажа хадагалха. Үрhэнэй таряае ондоо тээшэнь гаргашалхагүй. Колхозуудта хурягдаhан участогуудые түрүүлэгшэнэрэй ба таряанажалай бригадын бригадирнуудай тушаажа абалгые хангаха гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор тогтоогдоhон гуримые шангаар сахиха.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой булад шудалгын цехын мастер Н. И. Зимин үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудые олоор оруулаа. Мартеновска пеэшэнэй заhабарида хуушан хирпиисэнүүдые хэрэглэн, 26000 түхэригэй арбилалта хэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Зимин галда шатадаггүй хирпиисэ хаража байна.

В. Муллерай фото.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүд

Улан-Удын мелькомбинат энэ жэлдэ Эхэ ороной заводуудта бүтээгдэhэн шэнэ түхеэрэлгэнүүдые абажа байна. Сортовой тээрмын коллектив вальцова станок, таряа шиигтүүлдэг машина гэхэ мэтын түхеэрэлгэнүүдые абажа, ашаглалгада оруулба. Энээнэй ашаар продукциинь шанар ба ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлhэн байна. Мелькомбинат 1950 он соо хамта дээрээ 129.000 түхэригэй түхеэрэлгэнүүдые абаба.

Финансова хүдэлмэрилэгшэдэй амжалта

Кяхтын аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэд хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые налог суглуулгаар 102,5 процент, гүрэнэй орошоор 116 процент ба страховой түлөэреэр 130,5 процент дүүргэбэ. Ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhан страховой инспектор нүхэр Большаков hайн дуранай страховани суглуулалгаар түсэбөө 123 процент дүүргэhэн байна.

Телефонно коммутатор

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз «Р—60» гэжэ телефонно коммутатор худалдажа абаа. Колхозой гэшүүд шухала точконуудтаа, малай фермэнүүдтэ, полевой бригадануудай стануудта телефонно лини татажа, телефонно харилсаа тогтоохонь.

Сүл гобинуудые эрхэдээ абалга

(СССР-эй ой модоной ажахын Министр нүхэр А. И. БОБРОВОЙ дөөрэлдөөн)

Дэлхэй дээрэ хамагhаа томо Куйбышевска ба Сталинградска гидроузелнуудые ба Туркменскэ Главна каналые барижа, Каспишадарай болон Заволжиин газарнуудые уhалха ба уhажуулха агууехэ программа болбол манай ороной байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха сталинска агууехэ түсэбэй сэхэ үргэлжэлэл мүн.

Мүнөө амигүй байгаа сүл гобинуудые Аму-Дарьягай уhаар уhалагдадаг болоод байхада 1.300.000 гектар шэнэ газарнууд ашаглагдадаг болохо ба долоон миллион хүрэтэр гектар бэлшээри уhажуулагдаха байна. Газарай туйлай үргэн ехэ массивууд социалистическэ хүдөө ажахыда ба волжско гигантнуудай районуудта ашаглагдадаг болохо юм.

Ябуул элhэнүүдhээ ба хуурай hалхинhаа каналнуудые, полинуудые болон бэлшээринүүдые халхалха, мүн промышленна центрнүүдые, хүн зоной ажаhуудаг пунктнуудые, түмэр ба шоссейнэ харгы замуудые элhэн хүрнүүдhээ болон тооhо шоройто шуурганууднаа хамгаалха таримал ой модоной системэнүүдые байгуулан шэнэ газарнуудые ашаглалгада туhалха гэhэн хүндэтэ зорилго ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаба. Гансахан Туркменскэ Главна каналай, уhалалгын ба уhажуулгын hалаа каналнуудай трассые зубшуулан, шэнээр уhалагдаха газарнуудай хилэнүүдые зубшуулан ба промышленна предприятинуудые тойруулан хахад миллион хүрэтэр хэмжээнэй талмай дээрэ ой модо таригдаха байна. Хэдэн мянган километр утатай хамгаалгын шэнэ ехэ полосанууд байгуулагдаха юм. 450 мянгаhаа дээшэ гектар талмай дээрэ элhэ нигтаруулха ба ой модотой болгохо хэрэгтэй.

Советскэ засагай жэлнүүдэй туршада Бухарска, Ферганска, Сурхан-Дарьинска, Хорезмскэ областьнуудта ба Кара-Калпакска АССР-эй 80 мянгаhаа дээшэ гектар ой модон искусственнаар таригдаа. Бухарска областьдо таригдаhан 2—3 километр үргэнтэй ба 100 километр утатай ногоон пояс хадаа хлопководствын районуудые hалхинhаа ба Кзыл-Кумэй сүл гобиин урадхуул элhэнүүдhээ хамгаалжа байдаг.

Ой модоной полосануудта хамгаалуулhан Узбекистанай колхозууд өөhэдынгөө полинууд дээрэhээ гектар бүриин 30—40 центнер, тиихэдэ туршалгын эмхи зургаанууд—60 ба дээшэшье центнер ургаса хуряана.

Туркменскэ Главна каналые ба шэнээр уhалагдаха газарнуудые хамгаалха агролесомелиоративна хэмжээ-ябуулгануудай схемэ хадаа тэдэниие зубшуулан хоёр километр үргэнтэй хамгаалалгын ой модоной полосануудые байгуулха гэжэ хараална. Оазисуудтай сүл гобинуудай хилэнүүдые зубшаалан, мүн каналай эрье зубшаhан эдэ полосанууд хадаа нилээд ута газарта уhалагдадаг байха юм. Колхозуудай болон совхозуудай полинууд дээгүүр поли хамгаалгын ой модоной полосанууд байгуулагдахань. Мүн тэрэшэлэн уhалууриин бүхы hалаа каналнуудые зубшуулан ой модон таригдаха юм. Урадхуул элhэнүүдые нигтаруулан хушахын тулада тэрээн дээгүүр нютагай hөөгтэ модонууд — саксаул, кандым, черкез, гребенщик, лок таригдаха байна.

Уhалууриин районуудай ой модоной ехэ полосануудта хатуу бэхи ба ута наhатай модонууд— сагаан акаци, гледичи, ясень, тополь, айлант, карагач, шелковица ба абрикос таригдаха байна. Сүл гобида саксаул тарихын тулада авиаци түрүүшынхеэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм. Туршалга хэхын тулада дуб ба грецкэ hамар таригдаха байна. Каспишадарай Кизыл-Атрек гэжэ субтропическа райондо маслина, эвкалипт, хурма, унаби, эвкоми, инжир, гранат, цитрусовууд, миндаль, финиковэ пальма ба бусад үнэтэ үрэ жэмэсүүдэй ба техническэ породанууд таригдаха юм.

Колхозууд болон совхозуудтахи поли хамгаалгын полосануудта ехэнхидээ шелковица ба үрэ жэмэстэ модод таригдаха байна. Каналые барилга хадаа промышленна удхашанартай гүрэнэй уhалагдадаг ой модоной шэнэ массивуудые Туркменскэ ССР-тэ ба Кара-Калпакска АССР-тэ бии болгохо арга боломжо олгохо юм.

Дунда Азида байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха эгээн түрүү арга... тодүүдые болбосоруулхын ту... СССР-эй ой модоной ажахын ми... нистерство болбол компле... научно-шэнжэлэлгын агроле... лиоративна туршалгын стан... хэдэ хэдэн опорно пунктнууд... гаар Туркменидэ эмхидхэ... Элhэнүүдые ой модотой бол... ба нигтаруулха, хамгаалгын ой... до тариха хүдэлмэринүүдые ... нөөр механизацилхын тула ой... до хамгаалха станцинууд ол... эмхидхэгдэхэ байна.

Элhэнүүдые ой модотой ... голго ба нигтаруулга, хамгаа... ой модо тариха ехэхэн хүдэл... ринүүд хадаа hөөгтэ модону... хэдэн зуу миллион нарай ... нүүдые ургуулха ябадал ... Энээнтэй дашарамдан гүрэ... колхозно болон совхозно ой ... доной питомнигуудай сеть бай... лагдаха юм. Нютагай hөөгтэ ... донуудай үрhэ суглуулга үргэ... эмхидхэгдэхэ байна.

Ой модоной ажахын хүдэлм... лэгшэд болбол Волга ба У... хоёрой хоорондохи газарнууд... ба Сарапинска набтар газа... Хара газарнуудай ба Ногай... талын территори дээрэ элhэ... дые нигтаруулха ой модо та... гын ба ой модоной-мелиорати... хэмжээ-ябуулгануудай түсэбүү... бусад ведомствонуудтай ба ор... низацинуудтай хамта зохёохо ... Энэ туйлай ехэ бүхы талмай ... рэ промышленна удхашанарт... ой модон ба полинууд болон ... шээринүүдые хуурай hалхи... хамгаалха ой модон таригд... байна. Министерство болбол ... районуудта бэдэрэлгын хүдэл... ринүүдые ябуулжа захалаа. С... лингградска ба бусад областьну... та хамгаалгын гүрэнэй ой мо... ной полосануудые, промышле... удхашанартай дубравануудые ... гуулhан дүй дүршэл хадаа би... дэ ехэхэн туhа үзүүлхэ байна.

Мичуринска агробиологич... түрүү наукые ой модо тари... дай-практигуудай дүй дүршэ... зохилдуулан хэрэглэхэ ябадал ... даа сүл гобинуудай хэрзэгы ... хон байгаалиие амжалтатай... эрхэ мэдэлдээ абаха ябада... мнай туhалха байна.

Үрэжэлгүй сүл гобинууд ху... ерээдүй ойрын сагта манай ... ветскэ Эхэ ороной туйлай ... дэлгэр газарнууд болохо байн...

(ТАСС)

Стахановец Пономарев 27 жэлэй нормо дүүргээ

СВЕРДЛОВСК, (ТАСС). Орджоникидзын нэрэмжэтэ Уральска хүндэ машина бүтээлгын заводой алдарта стахановец, сталинска шангай лауреат Л. Пономарев Октябриин 33 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтана. Нүхэр Пономарев hайндэрэй үмэнэхи стахановска вахтада жагсажа, нормоёо үдэр бүри 800 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

hаяхан Л. Пономарев ээлжээтэ жэлайнгээ нормо дүүргэбэ. Энэ хадаа табанжэлэй эхилhэнhээ ... шо энэ стахановецын бэелүү... 27-дохи жэлэйнь нормо гэ... Машзавод дээрэ хэдэн мянга... дэлмэришэд табанжэлэйнгээ да... габаринуудые болзорhоонь ү... дүүргэбэ.

РКП(б)-гэй БҮХЭРОССИЙСКА ЮhЭДЭХИ КОНФЕРЕНЦИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

РКП(б)-гэй Бүхэроссийска Юhэдэхи конференци болбол интервентнүүдтэ эсэргүү манай ороной ажалшадай хурса шанга тэмсэлэй үедэ болоо hэн. Тэрэ үедэ интервентнүүд хадаа залуу Советскэ республикада эсэргүү гурбадахи, hүүлшынгөө походые эхилhэн байгаа. 1920 оной хабар багаар Улаан Арми болбол Колчагай, Деникинэй ба Юденичын сагаангвардейскэ арминуудые бута сохёод, Советскэ Россин газар дайдые дайсадhаа бултыень шахуу сүлөөлhэн байна. Зүгөөр манай ороной абаhан hамбаань сагзуурын байгаа. Американо-англо-французска империалистическэ арьяатад хадаа Советскэ засагай сусаршагүй бата бэхи байhантайнь эбсэхэгүй байна гэжэ Ленин Сталин хоёр мэдэдэг hэн. Империалистнууд болбол Соведүүдэй орондо эсэргүүсэн сэхэ гү, али сэхэбэшэ интервенци хэхэ үшөө нэгэ hэдэлгэ гаргаха байха, энэ hэдэлгэнь Советскэ Россида эсэргүүгээр сагаан полягуудые тухирха ябадалда байха гэжэ агууехэ вождьнор ажалшадта уридшалан hануулдаг hэн.

В. И. Ленин ба И. В. Сталинай уридшалан харааhаниинь гүйсэд зүб байба. Антантаар зэбсэглэгдэhэн ба hургагдаhан панска Польшын сэрэгүүд 1920 оной апрельдэ Советскэ Украинын газар дайда руу нэбтэрэн ороод, Киевые эзэмдэн абаhан байна. Мүн генерал Врангель добтолгодо орожо, Донбассда аюул тохёолдуулжа байба.

Американска, английска, французска агрессорнүүдээр, демократи ба социализмда зэбүүрхэгшэдээр, Советскэ арадай дайсадаар дэмжэгдэhэн полягууд ямар юумэ туйлахаяа хүсөөб?

«Полягуудай түсэб хадаа: Советскэ Украинын баруун эрье хубиинь булян абаха, Советскэ Белоруссиие булян абаха, эдэ районуудта польско пануудай засаг hэргээн бодхоохо, польско гүрэнэй заха хилые «далайhаа далай хүрэтэр», Данцигhаа Одессэ хүрэтэр үргэдхэхэ, тиигээд тэдэнэртэ Врангелиин зүгhөө туhаламжа хүргэhэнэй түлөө—Улаан Армиие бута сохихыень ба Советскэ Россида помещигүүдэй ба капиталистнуудай засагые hэргээн бодхоохыень Врангельда туhалха гэhэн байгаа.

Энэ түсэбынь Антантын гүрэнүүдээр hайшаагдаhан байгаа» (ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс, Бурмонгиз, 1947, нюур 356).

Уласхоорондын арьяатан империалистнууд хадаа Советскэ ороной аминиень таhалха гэhэн эрьюу тэнэг аашаяа бэелүүлхын тула үсэд оролдолго гаргадаг hэн. Энээнэйнь тулада, Ленинэй хэлэhэн ёhоор, тэрэ үедэ империалистнуудта хоёр гарнууд — панска Польша ба Врангель хоёр байгаа. Эдэндэ империалистнууд мүнгэ түлэдэг, тэдэниие зэбсэглэдэг ба Советскэ республикада тухирадаг байгаа.

Зүгөөр Советскэ Россида хорото муухайгаар добтолго хэhэнэйнгээ түлөө контрреволюционно буржуазна националист Пилсудский түрүүтэйгээр польско шляхта шэрүүн шангаар хэhээгдээ hэн. Улаан Арми болбол нүхэр Сталинай зохёоhон түсэбөөр контрдобтолгодо ороод, Киевые сүлөөлhэн ба польско пануудые Украина ба Белоруссиhаа намнаа hэн. Улаан Армиин частьнууд Львовто дүтэлhэн ба Варшавада туласа орожо ерэhэн байна. Зүгөөр Улаан Армиин главна штабтань байhан Троцкиин ба тэрэнэй тала баригшадай бузар муухай урбалтаар Улаан Армиин толотомо амжалтануудынь hаатуулагдаа hэн. Урбагша Троцкий ба тэрэнэй шайка хадаа добтолжо ябаhан Улаан Армиин частьнуудые сэрэгэй хэрэгсэлнүүдгүйгөөр ба резервнүүдгүйгөөр орхиhон байгаа. Энээнhээ боложо советскэ сэрэгүүд Варшаваhаа зайлаха баатай болоhон юм. Урбагша Троцкий хадаа мүн Львовые Улаан армиин абаха ябадал hаатуулаа: Троцкий хадаа гол хүсэн байhан Нэгэдэхи морин армиие фронтhоо татажа абаашалhан байна. Советскэ Россида хүндэ хүшэр байдал тохёолдоод байна.

* * *

Хатуу шанга энэ оршон байдалда 1920 оной сентябриин 22-то Бүхэроссийска Юhэдэхи партийна конференци нээгдээ hэн.

Конференци болбол партиин ЦК-гэй политическэ ба эмхидхэлэй тоосоонуудые, партийна байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай асуудалые, партиин түүхые шудалха комиссиин элидхэлые, Коммунистическэ Интернационалай II Конгресс тухай тоосоое зүбшэн хэлсэhэн, мүн Варшаваhаа ерэhэн, польско коммунистнуудай түлөөлэгшын элидхэл шагнаhан байна.

ЦК-гэй политическэ тоосоое В. И. Ленин хээ hэн. Ленин үгэ хэлэхэдээ анхаралаа гол асуудалда — Польшотой эб найрамдал баталалгада ба Врангелиие эсэслэн бута сохихые бэлэдхэхэ ябадалда хандуулаа hэн. И. В. Сталин болбол конференциин хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан ба В. И. Ленинэй элидхэл тушаа прениинүүдтэ үгэ хэлэhэн байна.

«Польшотой дайлалдаhан дайн, бури зүбөөр хэлэбэл, июль-августын кампани хадаа уласхоорондын политическэ байдалые үндэhөөрнь хубилгаа» гэhэн гайхамшагта баримтада конференциин делегадуудай анхаралые Ленин хандуулаа hэн. Улаан Армиин агууехэ илалтануудай эсэстэ Советскэ Росси хадаа уласхоорондын политикада «...түрүү зэргын удхашанартай фактор» болоhон байна. (В. И. Ленин. Зохёолнууд, хэблэл 3, том XXV, нюурнууд 377—378).

Тэмсэжэ байгаа хүсэнүүдэй хубааринь манай аша туhада хубилаа гэжэ уласхоорондын оршон байдалые шэнжэлэн харуулха зуураа Ленин тэмдэглээ hэн. «Варшава шадар биднэй байhан ябадалай нүгөөдэ аша урань гэхэдэ Европын, илангаяа Англиин, революционно хүдэлөөндэ хүсэ ехэтэйгээр нүлөөлhэн нүлөөлэлгэ мүн болоно» (Тэндэ, нюур 376).

Тэрэ үедэ «Россиhаа гараа зайлуулан аба!» гэhэн лозунг доро «Ябуулга хэхэ комитедүүдые» английска хүдэлмэришэдэй байгуулhаниинь мэдээжэ. Дэлхэйн ондо ондоо хубинуудта мүнөө өөрынгөө дээрмэдэлгын политикые ябуулжа байгаа американо-английска ба французска агрессорнууд энээн тухай hанажа байг лэ.

Польшотой хэхэ эб найрамдал тухай асуудалда орохо зуураа, Ленин иигэжэ сэхэ мэдүүлээ hэн: «Манда хүшэр хүндэ үбэлэй кампаниhаа биднэр зайлахые хүсэнэбди. Тэрээндэ ашагтай, биднэдэ ашагтайбэшэ эб найрамдалые Польшодо дахин дурадханабди. Зүгөөр буржуазна дипломадууд хуушан янзаараа, манай мэдүүлгые hуларhанай тэмдэг гэжэ дахин тооложошье магад» (В. И. Ленин. Зохёолнууд, хэблэл 3, том XX, нюур 379). Манай ороной муудаhан ба эсэhэншье hаа, советскэ хүдэлмэришэд ба таряашад диилэхэ юм гэhэн этигэл найдабаряар конференциин делегадуудые Ленин зоригжуулhан байна.

1920 оной намар багта советскэ ороной экономическа ба политическэ байдал нилээд hайжарба. Улаан Армиин хэhэн зунай добтолгын эсэстэ Польшын сэрэгэй хүсэнүүдынь тон ехээр hуларуулагдаhан байгаа. Дайнай бүхы бэрхэшээлнүүдые мүр дээрээ ашажа ябаhан Польшын ажалшад эб найрамдалые хүсэдэг hэн. Эдэ бүгэдэ хадаа биднэй илаха байhанда этигэл найдабари үгэдэг байhан юм.

Конференци хадаа Польшотой баталха эб найрамдалай условинууд тухай резолюциие нэгэн hаналаар абаhан байна. Конференциин hүүлээр удангүй, 1920 оной октябриин 20-до, Советскэ Росси ба Польшын хоорондо эбэй договор баталагдаа hэн.

* * *

Бүхэроссийска Юhэдэхи конференци болбол партийна байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые абаhан байна. Парти доторой демократиие үргэдхэхэ ябадалда, бюрократизмтай тэмсэхэ ябадалда, партиин залуу гэшүүдые идейно-политическэ талаарнь хүмүүжүүлгые шангадхаха ябадалда, хүдэлмэришэн ангиин дундаhаа шэнэ гэшүүдые партиин зэргэдэ оруулха ябадалда ворюулагдаhан практическа хэмжээнүүд зохёогдон хараалагдаhан байна.

Большевистскэ партиин единствые hулаpуулха, тэрээниие эмхигүй болгохо ба бутаргаха гэhэн hэдэлгэ гаргаhан «демократическа централизмын» («децистнүүдэй») антипартийна, антиленинскэ бүлэгэй дайсан hэдэлгэнүүдые конференци элишэлэн бутасохёо hэн. Конференци болбол «Партийна байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай» резолюци соогоо «децистнүүдые», «дээгүүрхин» ба «доогуурхин» болгон партиие хубааха гэhэн эдэнэй бузар муухай, hэшхэлгүй «идеянүүдые» элишэлэн буруушаагаад, иигэжэ мэдүүлээ hэн: «Ушар ёhо мэдэрэлэйнь, үнэн сэхэ байhанайнь, хатуу шанга зоригойнь, политическэ болбосоролойнь, революционно дүй дүршэлэйнь, бэеэ гам хайрагүйгөөр үгэхэ ябадалда бэлэн байhанайнь талаар лэ партиин гэшүүдые илгаха зуураа, парти болбол ямар нэгэн ондоо шанараар: дээгүүрхин ба доогуурхин, интеллигентнүүд ба хүдэлмэришэд, национальна шанараар г. м. партиин гэшүүдэй хоорондо илгаа гаргаха гэhэн али бүхы hэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг». («ВКП(б)-гэй съездүүд, конференцинууд ба ЦК-гэй пленумүүдэй резолюцинууд ба шиидхэбэринүүд дотор», часть I, 1940 он, нюурнууд 349—350).

Партиин ЦК-гэй дэргэдэ хиналтын комисси байгуулха, тиихэдэ эгээл ... шэлтэй ба партийна шанга ... табижа шадаха нүхэдhөө тусхай ... тийна комиссинуудые губкомуудай ... гэдэ байгуулха гэжэ конференци тообо.

Мүн РКП(б)-гэй Бүхэросси... Юhэдэхи конференци энээнэй түрүү... болоhон Коммунистическэ Интерна... налай II Конгрессэй ажал-ябуулга ... хай тоосоо зүбшэн хэлсэhэн байна. ... конгресс хадаа В. И. Ленинэй сах... тэлбэри доро болоjо үнгэрhэн бай... Конгресс дээрэ В. И. Ленин хоёр ... хэл ба табан үгэ хэлэhэн байна. ... гресс болбол Ленинэй зохёоhон, Ком... нистическэ Интернационалда абал... гайхамшагта «21 условинуудые» Л... най дурадхалаар абаа hэн. «Ур... хэзээшье байгаагүй ба өөрынгөө ... ехэ уг зорилго тээшэ, капиталай ... лалтые унагааха ябадал тээшэ ... тар түргэнөөр хүдэлмэришэнэй ... люциин авангардын дабшаха арга ... ломжо олгожо үгэhэн тиимэ нигта... сал ба журамые бүхы дэлхэйн ко... нистическэ партинуудта конгресс ... болгоо», — гэжэ Ленин заагаа ... (В. И. Ленин. Зохёолнууд, хэблэл ... том XXV, нюур 371).

Бүхэроссийска IX партийна кон... ренциин шиидхэбэринүүд хадаа сов... гүрэниие бүхэжүүлхын түлөө, инт... вентнүүд ба сагаангвардеецүүдые ... лэн бута сохихын түлөө, амгалан ... бан ажахын байгуулалтада тон ... нөөр орохын түлөө тэмсэлэй ... программаар партиие ба советскэ ... ной ажалшадые зэбсэглэhэн байха ...

* * *

Бүхэроссийска Юhэдэхи пар... конференци болоhонhоо хойшо 30 ... үнгэрөө. Ленин — Сталинай пар... ударидалга доро ябаhан советскэ ... агууехэ социалистическэ держава ... эб найрамдалай, демократиин ба со... лизмын тугые үндэр дээрэ үргөөд, ... най вождь ба багша И. В. Стали... сэсэн мэргэн ударидалгаар коммуни... толотомо hайхан орой тээшэ этиг... гээр дабшажа ябана.

Проф. Б. Вол...

...РЯА ХУРЯАЛГЫН БОЛЗОР ҮНГЭРЖЭ БАЙНА

...НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, МТС-үүдэй ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД! Хуряалгын ...цые эрид хурдадхагты, гүрэндөө түхэреэн сүүдхэ соо таряа тушаагты!

Эмхигүй ажалай хойшолонгууд

...расa тарягаа гээлтэ хорол... хуряажа, таряа тушаал... гүрэнтэйгөө хаһа болзор ... тоосохын түлөө Бичурын ... Логовскиин нэрэмжэтэ ... гэшүүд эршэмтэйгээр ... байна. Колхознигуудай ...осото ажалай ашаар тус ... хуряалгаяа һайнаар ябуул... таряа тушаалгынгаа графи... ажалтатайгаар дүүргэжэ ... Мүн Кировэй, Сталинай ...тын сомсовет), Маленко... Круминай нэрэмжэтэ колхо... таряа хуряалга ба тушаал... һайнаар ябуулна.

...шье, таряа хуряалга ба ту...нгаа графигые ходо таһал..., энэ хүдэлмэриие эмхи...гүйгөөр ябуулдаг колхозууд ...аймагта бии. Иимэ колхозуу...элбэрилэгшэд гээгдэлээ ... хурада тоходог заншалтай. ...энь, «Красный партизан» ... гүрэндэ таряа тушаалгые ...нобшоор ябуулна. Тус кол... таряа хуряалгын түрүүшын ... мүнөө хүрэтэр оройдоо ...центнер таряа тушаагаа. Хү...ришэ хүсөөр ба зэр зэмсэ... баян энэ колхоз сүүлхэ бүри ... 3—4 центнер таряа сэбэрлэ...атаажа, тушаадаг байха ... Иимэ байдал гүрэнэйнгөө ур... харюусалгые имагтал колхо... түрүүлэгшэ нүхэр Петровой ...һан дээрэһээ тохёолдоо.

...эшэлэн, Ждановай нэрэмжэ... колхозойхид мүн лэ нобшоор ...мэрилнэ. Энэ колхозой поли ... 9 комбайн, олон жаткануud ...гар хажуурщад хүдэлмэрилдэг. ...бэшье, эндэ таряа хуряалга ...гүрэндэ тушаалга элдэб шал...нуудһаа боложо ходо таһал...дана. Жэшээнь, сентябриин ... бэлэдхэлэй пунктда таряа ...шаха автомашина гурбадахи ...дын ток дээрэ бүхэли 3 ча... турша соо хэбтэбэ. Тэрэнэй ...эр 15 центнер таряа машина...гээд байхадань, кондицион...ряаниинь дууһащаһан бай... Тиихэдэнь, колхозой түрүү...н орлогшо нүхэр Земзеров ... машиные табадахи бригадын ...ьгээбэ. Гэбэшье, тэндэхи ...үүрщын гэртээ ябашаһан дээрэһээ машина эндэ үшөө 4 час хүлеэгээ. Иимэ баримтанууд олон үзэгдэдэг. Гадна, тус колхозой автомашинанууд гэрэлгүй дээрэһээ һүниин сагта таряа зөөдэггүй.

Тэрэшэлэн, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Ново-Сретенкэ) таряа тушаалгынгаа августовско графигые таһалдуулаа. 750 центнер таряа тушаахын орондо оройдоо 210 центнер тушааһан байна. Сентябрь соо графигаа мүн лэ таһалдуулһаар. Гадна, поли дээрэнь таряан ехээр гээлтэдэ оруулагдана. Жэшээнь, комбайнер Шваров 50 гектарай ургасые дээгүүр хадажа, таряанайнгаа 10 процентые газартань үлөөһэн байха юм. Энэ болошогүй байдалые колхозой правлениин түрүүлэгшэ Иванов мэдэжэ байгаад, ямаршье. хэмжээ абаагүй.

Тиихэдэ Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель аймаг доторoo томо колхоз юм. Энэ колхозой поли дээрэ комбайнууд, хэдэн жаткануд ба олон гар хажуурщад хүдэлмэрилдэг. Гэхэтэй хамта, таряа тушаалгань хуряалгаһаа ехээр гээгдэнэ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта имагтал комбайнай хуряаһан таряан тушаагдадаг. «МК—1100» молотилкые колхозой правлениин хүдэлгэхэ дурагүй тула, жаткаар ба гараар хуряагдаһан 400 гектарай таряан сохигдонгүй, гутажа байна.

Мүн «Красное знамя труда», «Заря коммунизма», «Безбожник» колхозууд таряа тушаалгынгаа түсэбые миил 6—10 процент дүүргэбэшье, һүүлэй 7—8 үдэр соо таряа бэлэдхэлгээ зогсоожорхиһон байха юм. «Безбожник» колхоз 800 гаран центнер таряа сохиһон аад, тэрэнээ тушаангүй, харин 500 центнерыень үжөөжэрхиһэн байна. Энээнэй түлөө мүнөө хүрэтэр хэндэшье зэмэ үгтөөгүй. Тэрэшэлэн, Молотовой, Круминай нэрэмжэтэ колхозуудай тогууд дээрэ 400—500 центнер, «Сталинский путь» колхозой ток дээрэ 1086 центнер таряан халажа хэбтэнэ. Тиихэдэ хуряагдаһан таряанай сохигдонгүй хэбтэдэг баримтанууд али олон үзэгдэдэг. Жэшээнь, Бичурын МТС-тэ харьяата колхозуудта 2700 гектар таряан жаткаар ба гараар хуряагдаһан байна. Гэбэшье, тус МТС-эй 20 молотилкануудайнь миил хоёрынь хүдэлдэг байха юм.

Тус аймагай хүдөө ажахын таһагай агрономууд колхозуудта үсөөн ябадаг, ошоходоошье колхозой контородо сагаа үнгэргөөд, бусадаг заншалтай. Илангаяа агроном Любимовагай хүдэлмэриие эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Любимова хадаа нэгэ үдэр соо машинаһаа буунгүй шахуу 5 колхозуудые тойрожорхиһон байха юм. Тиихэ зуураа, таряа хуряалга ба тэрэнэй шанарые шалгаагүй, харин хуряалгын мэдээнүүдые суглуулһан байна. Тэрэшэлэн, колхозуудта ерэһэн ВКП(б)-гэй айкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой түлөөлэгшэд таряа хуряалга ба тушаалгые хурдадхаха тушаа өөдтэй юумэ хэдэггүй, миил гүйлгэлдөөд лэ бусашадаг байна. Жэшээнь, түлөөлэгшэ нүхэр Левинтас «Безбожник» колхоздо бүхэли 2 үдэр соо байха зуураа, юушье хээгүй, харин колхозой конторо соо правлениин түрүүлэгшые хүлеэжэ хүлеэжэ ябашаһан байгаа.

Гадна, зарим колхозуудай партийна организацинууд хуряалгын хүдэлмэри дээрэ бага үүргэ ээлнэ. Үнгэрхэдөө зарим партийна эхин организацинуудай секретарьнууд ба коммунистнууд олон хоногоор зайжа арилшадаг. «Ленинский путь» колхозой парторганизациин секретарь Слепнёв гэгшэ хуряалгын хүдэлмэриие толгойлхын орондо, хүбшэ тайгаар һамар суглуулжа, хэдэн үдэрөөр зайгуултажа ябаа. Тиихэдэ Маргантын сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин коммунист Унагаев бэлбол ажал хүдэлмэрөө хаяжархёод, архидажа ябадаг.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэшэгүй. ВКП(б)-гэй Бичурын айком ба аймгүйсэдком болбол иимэ гээгдэнги байдалһаа гарахын түлөө энэ гэһээр эрид хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

А. Юмсунов,
Б. Дымбрылов.

Овощиин эрхим ургаса

...наһатай Цыден Чойбсонов ...рын аймагай Кагановичын ...жэтэ колхозой огороднигоор ...элэй турша соо таһалгаряагүй ...мэрилнэ, тиигээд жэлһээ ... овощиин үндэр ургаса ху...

...нөө жэл нүхэр Ц. Чойбсоно... огородно бригада баян ургаса ...улжа, гүрэндэ уялгата ёһоор ...шко культурануудые тушаал... үшөө август һарада 110 про... дүүргэбэ. Гадна, тус аймагай ...ше-Кударинска хүүгэдэй бай...да 4 тонно үгэрсэ үгэһэн бай...

Огородник Ц. Чойбсонов капустын үндэр ургаса абалгада ехэхэн анхарал хандуулдаг. Тиин, капустын ургаса абалгые һүүлэй жэлнүүдтэ эрид дээшэлүүлээ. Жэшээлхэдэ, 1947 ондо гектар бүриин 130 центнер ургаса абаһан байгаа һаа, 1948 ондо 197 центнер, 1949 ондо 210 центнер га бүриһөө абаа.

Энэ жэлэй капустын ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ нилээдгүй үлүү байхаар хараалагдана.

Нүхэр Чойбсоновэй үүсхэлынь колхозой хүгжэлтэдэ ехэ туһа хүргэнэ. Тус колхоз гансал овощьһоо жэл бүри 10 гаран мянган түхэриг олзо доход оруулдаг байха юм.

Б. Тугнуйский.

Түрүү комбайнер

Эгэтын МТС-эй комбайнер, комсомолец Георгий Воробьев Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ таряа хуряана. Сезон соо 300 гектар таряа эрхим шанартайгаар хадаха уялга абаад, нүхэр Воробьев мүнөө үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа Яруунын аймагай комбайнернуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Е. Цыдыпов.

„Абаһан уялгаяа дүүргэхэб"

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэ...жэтэ ба «Комсомол» колхо...ай таряанай талмайнууд дээ... республикын суута комбайнер ... Буда Эрдынеев хүдэлмэрил...

...уда Эрдынеев нёдондо дээрэ ...гдаһан колхозуудай поли... дээрэ эгээн түрүүшынгээ ... самоходно комбайнаар ху...рилжэ, үнэн сэхэ ба шадаба...ай ажалаараа республика до... суурхаһан юм. Үдэр бүри ...оёо үлүүлэн дүүргэдэг бай..., нүхэр Буда Эрдынеев сезон ...оо хамта табан зуугаад гек... таряа хадаһан ба зургаан ...аад килограмм горючи алма... байна.

...үнөө Хэжэнгын аймагай Ста... нэрэмжэтэ колхозой поли... самоходно комбайнаар та... хадажа байгаа Буда Эрды...тэй уулзаха, тэрээнтэй хөө...ээ дурамни хүрөөд, хадажа ...ан поли дээрэнь һаяшаг ошо... байнаб. Харахадамни само... комбайн, багсаажа хэлэхэ... 30-аад гектар таряанай тал... дээрэ тамаржа ябана.

...ан болоходо, тоһоёо хэхэ ...ь дайралдажа тобшо тэды... ады тэдые хөөрэлдэбэб.

...ар бэлэдхэлтэй таряа хуряал... орохон тухайгаа, ямар дүүр...й ябаһан тухайгаа тоб...дыгээр хэлэжэ үгэхыень би ... байгааб.

...үхэр Буда Эрдынеев иигэжэ ...рөбэ:

Комбайнер Буда ЭРДЫНЕЕВ.

— Таряа хуряалгын хүдэлмэриһөө урда тээ нилээд ехэ бэлэдхэл хэһэн байгааб. Самоходно комбайнаа заһабарилжа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр хэдэн дахин шалгажа үзэһэн байнаб. Гадна, зарим шухала хэрэгсэлнүүдэй запас олоһон байгааб. Хэрбээ комбайнай зарим частьнуудай эбдэрээд байгаа һаа дары һэлгээд, удаан саг соо зогсоонгүй дахинаа хүдэлмэрилхэ аргатай болоһон байнаб. Тиигэбэ, ябашье таряа хуряажа эхилһэн сагһаа хойшо намда ямаршье һаад ушараагүй.

Мүнөө 416 гектар таряа хадаад, 611 килограмм горючи алмаад байхадаа, таряанда ороход урда тээ республикын комбайнернуудые уряалхадаа абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэб гэжэ этигэнхэйб.

— Хэдэн гектар таряа хадаха ба хэдэн килограмм горючи алмалта хэхэб гэжэ уялгаяа үгөө бэлэйт?

—Сезон соогоо 700 гектар таряа хадаха ба 1000 килограмм горючи алмаха гэжэ,—гээд нам тээшэ хаража миһэд гэнэ.

— Үдэрэй хэды гектар таряа хадана гээшэбта?

— Үдэр бүриин дүүргэлтые харахадамни 400 процент эрхимтэй бологшо. Нормоёо дүүргээгүй үдэр гэжэ огто байхагүй.

— Энэ тойрожо байгшатнай хэды гектар болохоб?

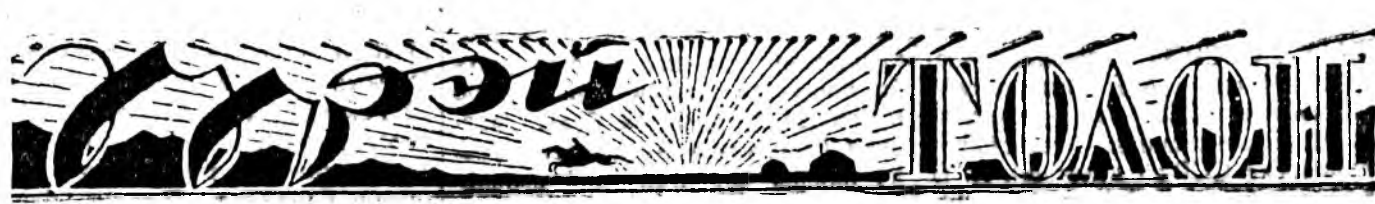
— Энэ үглөөнэй оронхойб, үдэшэ болотор хадаха ёһотойб, юрэдөө учетчик 32 гектар гэжэ хэмжээ һэн. Мүнөө харахадатнай бага болоод байна бэшэ аал?—гээд намайе харан энеэнэ.

Ябаха дээрээ ажалайнь амжалтаар омогорхожо. үнэн зүрхэнэй баяр хүргөөд, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхыень хүсэбэб. «Би абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэб» гээд Буда Эрдынеев самоходно комбайндаа һуужа, зура сохин нэшэгэнүүлээд лэ ябашоо һэн.

Д. Доржиев.

Москвада болохо бурят-монгол литературын Вечертэ

Хоца НАМ... ...ЕВ

Нашан Батын гэртээ бусаһан хойно Пушаал Баашка Цыремпилэй гансаараа үлэһэниие гайхана. «Зай энэшни асуужа орохонь ха юм, байза юун гээд өөрынгөө тухайда хэлэбэл таарамжатай байха гээшэб» гэжэ Цыремпил бодолготоно. Тиигээд, ябаһан ябадалаа сэхэ руунь хэлэхэ гэһэн аад, үшөөл эртэ гээшэ ха гээд шиидэнэ.

Баашка үбгэн Цыремпилэй зоригтой хүн байһаниие тэмдэглэнэ. Тиигээд «нэгэ ойро зуурахан манайда байжа амархадашни болохо» гэжэ хэлээд, Баашка үбгэн саашадаа танилсаха байһан тухайгаа найдангяар мэдүүлнэ. «Танигдаагүй хүнтэй уулзан сасуу ушар ябадалаа удхалан бултыень тоолодоггүй юм» гэжэ тэрэ заана.

Цыремпил ород хэлэндэ һуража эхилнэ. Мүн Баашка үбгэнтэй дархалалсана.

Цыремпил ябаһан ябадалаа сэхэ руунь хэлэнэ Баашкатан Цыремпилые магтана.

Цыремпил шэнэ хубсаһа үмдэнэ. «Үнэн хүндэ нүхэр олон, үрэтэ модондо намаа олон» гэжэ Баашка үбгэн Цыремпилые һурган хэлэнэ. Цыремпил ехэтэ баясан, хододоо үнэн сэхээр ябахаб гэжэ досоогоо һанана.

Улаан үндэгэнэй һайндэр болоно. Энэ үедэ Цыремпилдэ поп хэрээһэ зүүлгэхэ гэжэ оролдоно. Цыремпил «өөрымни хуби заяан, өөрымни үнэн сэхэ ябадал, зобохо гү, али жаргаха гү, эдэ хоёрой али нэгэн харгые оложо үгэнэ бэзэ» гэжэ харюусаад, хэрээһэ зүүхэеэ арсана. Эдэ үгэнүүдыень Пушаал Баашкатан ехэтэ һайшаан магтана.

Баашка, Цыремпил, Гавриин гурбан ойдо ажаллахаяа гаранад. Тэндэһээ үглөөдэр бусаха гэжэ байхадаа Гавриил хөөрэжэ эхилнэ. Тиихэдээ попто Цыремпилэй тон зүб харюу үгэһэниие дахин һанан магтана.

Гавриилай хөөрөөнэй үргэлжэлэл доро толилогдоно.

★ ★ ★

—Ши, Гаврюша, нөөхи үбэл байхада энэ дядя Василиинда нүхэр бурядтайгаа ехэ даараһан орожо ерээд дулаасажа байхадашни, би һаяхан хойноһоо ерээд хөөрэжэ һуугаа һэм. Тиигээд тётя Мария гэнтэ уйлаһан байгаа. Тиихэдэнь ехэ гайхаһан хэбэртэй хаража байгаа хамнайш, һанана бэзэш?—гээд асууна. Тиихэдэнь Цыремпил:

—Тиигээ—тиигээ, һананам. Харин юундэ уйлаһан юм бэ?—гэжэ үгсэгэд гэнэ.

—Бай-бай, би ушарыень хөөрэхээ байнам. Энэшни иимэ юм: энэ Василий үбгэнэй эсэгын дүүгэй аша хүбүүн, минии түрэлхи аха Алексей гэдэг Иркугай Александровска централһаа гүрэнэй гэмтэдые хулгайлжа гаргалсаһанайнгаа түлөө нёдондо хабар май һара соо Иркугай город дээрэ үлгүүлжэ алагдаһан юм. Тэрэ минии ахые үлгэхэеэ алууриин саха доро асараад хоолойдонь бугуули оруулаад байхадань, тэндэ алахаяа байһан ноёдой дундаһаа алтан крест бариһан нэгэ поп гаража урдань ошоод, «Ши гэмээ мэдэ! хэһэн нүгэлөө хаан бурхан хоёрто гэмшэн наманшала. Хаан бурхан хоёр адли юм» гэжэ айхабтар ехэрхүүгээр тэнгэри өөдэ хараад, алагдахаяа байһан минии аха руу хэрээһэлэн байгаа бэлэй. Харин, хөөрхы минии аха, шүдээ хабиран, «эндэһээ үгы боло!» гээд нюуртань нёлбожо, һүүлээрнь «эрхэ сүлөө мандаг, алууршад үгы болог!» гэжэ нэгэ удаа хашхараа һэн. Тиигээд тэрэ дары ахыемни үлгэжэ алаһан бэлэй. Шажан бурхан гээшэмнай тиигэжэ хүниие дарлан алалсадаг байһаниинь мэдээ һэм. Иимэ юумын болоһон дээрэһээ Иркутск дээрэ байжа тэсэхээ болиходоо, тэндэһээ холо болохо гэжэ мүнөө энэ дядииндаа ерээд байнам, — гэжэрхёод гэнтэ нюдэнһөө уһа дуһалуулан ойро зуурахан абяагүй һууһанай һүүлдэ нэгэ удаа доороһоо эхирэн шуухиржа һанаа алдаад, хуушан түлдөө орожо саашань хөөрэнэ:

— Гаврюшамни, тиихэдэ эгээл энээниие хөөрэхэдэмни, тётя Мария уйлаһан байгаа юм. Энэ минии дядя Василий Иванович Матвеев, баһа энээнэйшни дүү, минии эсэгэ Николай Иванович Матвеев эдэ хоёр аха дүүнэр анхандаа Орехово-Зуево дээрэ, Морозовой фабрикада хүдэлмэришэн байтараа 1885 ондо хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ хабаадажа, хаанай полицинарай гарта ороод, хүлдөө түмэр шүдэр зүүгээд, нааша Сибирь орон зарагдажа буу жадаар туулгаад гарахадань, би ахатаяа хараһан байнаб. Тиигээд эдэ аха дүү хоёр Иркуда ойрохон байдаг Александровска түрмэдэ хоёр-хоёр жэлдэ һуужа, болзороо дүүргэбэшье һаа һөөргөө бусаха эрхэгүй гэгдэһэн байгаа. Тиимэ болоһон дээрэһээ, бүлэнэрөө ерэгты гэжэ бэшэхэдэнь, минии эхэ, намтай, ахатаймни, баһа тётя Мариятай хамтадаа дүрбэн хүн наашаа гаража, жэл шахуу тэнэ-тэнэһээр арай гэжэ Иркутск город ерэжэ, эсэгэтээ, энэ дядя Василитаяа уулзаһанаа мартагшагүйб. Одоо даа тиихэдэ нэгэ ехэ баярлаагша бэлэйб. Тиигээд минии эсэгэ Иркутск дээрэ һууриижаад байтараа, удангүй эхэтэймни хоюулаа наһа дүүрэһэн байгаа. Энэ дядя Василий тётя Мариятаяа олон газараар зайжа-зайжа һүүлэй һүүлдэ эндэ ерэжэ нютаглаһан байна гээшэ. Баһа тэрэ үедэ минии эхын түрэл болохо нэгэ басаган баһа лэ зарагдажа ерэһэн аад, аяар зүүн зүгтэ Нерчинск город дээрэ мүн зарагдажа ерэһэн хүнэй һамган юм гэжэ дуулаа һэм. Байн нэгэ туха ороходоо ошоошье һаа ошожо болохоб, гээд һанагшаб,—гэжэ үгээ дүүргэнэ.

Баашка үбгэн өөрынгөө ябадалые хөөрүүлһэндээ ехэ лэ урматай болон, Цыремпилдэ бага-сага нэмээн тон һайнаар дахин хөөрэжэ үгөө һэн.

Цыремпил эдэ бүгэдые дуулахадаа тон ехээр гайхажа, «зайлуул даа, хүнэй хүбүүн гээшэ элдэб үнгын хатуу шанга зоболон үзэжэ туйлажа ябадаг юм байна даа. Энэ мэтые дуулаад байхадаа, минии энэ ябадал бүришье өөдэгүй гэжэ һанагдаха байбашье, баһа лэ намдаа болоходоо нилээдгүйхэн хүндэ шэгнүүртэй, тиигээд удха шанараараашье эдэнэй үзэһэн ядарал зоболонтой ябашье нэгэ харгытай, нэгэ үндэһэтэй. үгышье һаа нилээдгүй дутэрхы байха гэжэ һанаха байнам. Лама бурхан гээшэ, баһа хаан, ноёд, баяд гээшэ хаанашье нэгэ удхатай, нэгэ үндэһэтэй байһаниинь энэ Гавриилай хөөрөөн дээрэһээ тон эли боложо харагдана гээд һанахаар байна. Иимэ хадаа алиниинь алин гэшэгүй тон адлихан дайсад мүн байна. Тэрэ Даржаа габжа намайе, хаанай хуулида харша ябадалтай, бурханай шажанда буруу үзэлтэй хүн гээшэ, тэрэниие үгы хэжэрхихэ хэрэгтэй! Үгы хэжэрхихэдэ нүгэл болохогүй, харин буян болохо юм, гэжэ ганираа гээд дуулаа хамнайб. Эгээл энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, ламашье гэжэ, попшье гэжэ тон адли шанартай байгаа юм хаям даа, хэрбээ минии үлгүүлжэ алагдахаяа байгаа һаа, Даржаа габжа ехэ орхимжоёо хэдэрээд бурханаа баряад, алагдахаяа байһан минии урда ерэжэ, хаан бурхандаа гэмээ наманшала, хаан бурхан хоёр адли юм гээд, баһа лэ галзууржа байхань лабтай байгаа. Тиимэ хадаа, шажан бурхан, лама попууд гэдэгнай арад зоной сохомтой лэ эблэршэгүй дайсад мүн гэжэ энэ Гавриилай хэлэһэниинь тон зүб байна. Би энээнэй урда, баян хүн, ноён хүн хоёрые дайсамни гэжэ һанадаг болоһон ябаа гээшэб. Үшөө тиихэ мүртөө ондоо газарта баяд ноёдой ямар байхыень мэдээгүй ябаһан аад, Бата зайһанай хомхой хобдогые, хатуу шангые үзэһэнһөө хойшо, газар-газарай баяшуул ноёшуул адли байдаг юм байна гээд һанадаг болоо хаямбиб. Тиихэдэ бурхан, хаан, шажан, шажанай ламанар гэһэнүүд, ядаһан тулиһан амитаниие хайрлажа, үршөөжэшье болохо аабза гэжэ зарим үедэ һанажа ябадаг байгаа бэлэйб. Мүнөө болоходо энэ Баашка үбгэн Гавриил Николаевич хоёрой тоо томшогүй олон зоболон үзэһэн һүрээтэй ябадалые дуулаад байхадаа тон ехэ юумэ ойлгожо мэдэжэ абаба гээшэб. Тиимэ дээрэһээ эдэ хоёр минии түрүүшын багшанарни гэжэ һанажа ябаха ёһотойб»—гээд һанажа һууха зуураа Гавриил Баашка хоёр тээшэ хаража.

— Һайн даа! таанарай ганса мүнөө бэшэ хододоо намда хөөрэжэ ойлгуулжа үгэдэг дээрэһээ тон ехэ юумэ ойлгожо мэдэжэ абаһан дээрэһээ дайсанаа танидаг боложо байнам. Тиигээд нэгэ юумэ ойлгоногүйб. Тэрэмни хадаа «Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн» гээшэ юун гээщэб гэжэ асууха байнам, — гээд асууна.

Баашка үбгэн ехэ лэ урмашан маһалзажа, хажуудаа һууһан Гавриилһаа урдин үгсэгэд гэнэ:

— Щи тон зүб асуунаш! Манай ород гүрэн соо томо томо фабрика заводуудтай үжэжэ гашалшаһан баяшуд байдаг юм. Тэдэнэй фабрика заводуудта хэдэ-хэдэн мянгаад хооһон ядуу хүнүүд сугларжа, һамгатаяа үхибүүдтэеэ тон үнэгүй миинтэ шахуу хүлһөөр ажаллажа ами хоолойгоо арайхан тэжээжэ байдаг юм. Энэ Гавриилшье арбаад наһатай байгаад мүн лэ эхэ эсэгэ хоёргоёо ажаллажа халуун шулуу долёоһон хүбүүн байха. Фабрика заводуудай эзэд гээшэ ёһотойл муухай хара дайсад байдаг гээшэ. Яахадааб гэхэдэ, хүдэлмэришэдөө үдэр бүхэндэ арбан дүрбэ, арбан табан саг соо хүдэлгэхэ, муухай хүйтэн байрада байлгаха, тиигээд хүлһыень дараха эдихэ, яла янгада оруулха, өөрынгөө гарай зарсанууддаар сохюулха наншуулха, хүдэлмэриһөөнь гаргажа үбэлэй хүйтэндэ зорюута хооһон нюсэгээр газаа хаядаг байха юм. Тиихэдэнь тэдэ хүдэлмэришэд тэсэжэ ядахадаа фабрика заводойнгоо эзэдтэ бултаараа эсэргүүсэжэ хүдэлмэрээ зогсоогоод үйлсэдэ гаража, хүлэһыемнай ехэ болгогты, хүдэлдэг сагыемнай богони болгогты, байра байдалыемнай һайжаруулагты, яла янгада бү оруулагты гэхэ мэтэ хатуу шанга эрилтэ табидаг байха юм. Тиихэдэнь тэрэ фабрика заводой эзэд хаана полицинуудые асаржа сохюулха наншуулха, буудажа алаха хүрэтэр хархис муухай аашануудые үзүүлдэг байгаа. 1885 ондо Морозовой фабрика дээрэ болоһон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе хаанай полицинууд ерэжэ буу зэбсэгээр дарахатаяа хамта зургаан зуугаад хүниие барижа абаад, хэдэн арбаад хүниие сүүдлэһэн бэлэй. Тэдэнэй дунда би өөрынгөө дүү Николайтаяа полицинуудта баригдажа хүлдөө түмэр гэнжэ зүүгээд Сибирь орон зарагдажа ерэһэн хүн байһыем Гавриилай хэлээшэһээ мэдэнэщ. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн гээшэ тобшо тэдыень хэлэхэдэ иимэ байха юм,—гээд үгээ дүүргэхэдэнь, Цыремпил баһа асууна:

— Мүнөө, тиимэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн болохоёо болижо дарагдашоо гээшэ гү?—гэжэ урмагүй болон һуугаа һэн.

—Үгы, үгы баддаа. Мүнөөшни бүри эмхитэйгээр бүри шангаар, бүри шэрүүн хурсаар боложо байдаг болоо юм. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе хаан баяшуул хоёр яагаашье һаа даража шадахагүй, өөһэдөө лэ тархяа оруугаа хэжэ унахал байха,—гээд нюдаргаа зангидан үндэр хоолойгоор лужаганаса ама алдан, «бурхан үзэг» гээд һалганан һууна.

Хажуудань һууһан Гавриил гэнтэ элигэ хатажа:

— Манай абгын хуушанайнь хорон хүдэлшэбэ, тиигээд тэрээнтэйнь хамта бурхан хаанаһаа гэнтэ бии болошобоб,—гэжэ баһа лэ дахин хас-хас энеэнэ.

Баашка үбгэнэй урдаһаа хаража халашоод һууһан Цыремпил мүнөө Гавриилай энеэһэн тухайда нэгэшье тэрээндэ һамаарнагүй, мүн лэ урда мэтэ Баашка үбгэнһөө:

— Үгы, тэрэ фабрика заводой хүдэлмэришэдэй өөһэдынгөө эзэдтэ хашагдаха зобоогдоходоо тэсэжэ ядаад тэмсэхэдэнь амяраа һууһан хаан, юундэ байтараа хара зоргондоо өөрынгөө полицинарые эльгээжэ юундэ буудуулдаг, алуулдаг, түрмэдэ хаадаг, Сибирь орон зарадаг байгаа юм? — гээд асууна.

Баашка үбгэн нэгэ удаа хоолойгоо заһажа бага түдэгэсэн һуухадань Гавриил халажа абаад:

— Хаан гээшэмнай баян ангиин засаг түрые үбэршэлэн барижа һууһан хүн гээшэ, тиимэ хадаа баян ангияа хамгаалха гэһэн хуули засагтай байха юм. Хаан гээшэ үгытэй ангиин хаан бэшэ, харин үгытэй ангиин үһөөтэ дайсан гээшэ. Үгытэй ангида хаан байха ёһогүй юм. Үгытэй анги болбол өөһэдөө үгытэй ангиин засаг түрэтэй байха ёһотой юм. Тиимэ дээрэһээ мүнөө хэлсэдэг хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн гээшэмнай, баян ангиин урдаһаа үгытэй ангиин тэмсэн илаха тэмсэлэй үндэһэ һууринь мүн юм. Тиимэ һэн туладань, хаан түрүүтэй баяд ноёд, баһа тэдэнэй шажаниие баригшад попууд, ламанар юушье сэерлэнгүйгөөр хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе дараха гэжэ али бүхы муу муухай арга мэхэ, алуури буудалга. түрмэ заралгануудые хэрэглэжэ байна гээшэ,—гээд хэлэхэдэнь Баашка үбгэн ехэ лэ һонирхон шагнажа, Цыремпилдэ ойлгоогүй юумыень хэдэ хэдэн дахижа орщуулан ойлгуулжа үгэнэ.

(*Романай отрывогууд хожом гарахa*)

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ Советскэ делегаци ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 19. (ТАСС). СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинскиин толгойлhон СССР-эй делегаци, А. М. Барановскиин толгойлhон Украинска ССР-эй делегаци, К. В. Киселевой толгойлhон Белорусска ССР-эй делегаци ООН-эй Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ V сессиин хүдэлмэридэ хабаадахын тула «Куин Эльзабет» гэжэ пароходоор мүнөөдэр Нью-Йорк ерэбэ. Аюулгүйн Соведэй СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Я. А. Малик, СССР-hэй Холбоото Штадуудта байгаа Посол А. С. Панюшкин делегацинуудые угтаба. СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский Нью-Йоркдо ерэхынгээ урда тээ, пароходой борт дээрэ байгаад, журналистнуудта ба радиогой түлөөлэгшэдтэ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси болбол уласхоорондын ехэ удхашанартай хэдэ хэдэн асуудалнуудые энэ удаашье хараха үзэхэ ба шиидхэхэ ёhотой байна. Эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд Генеральна Ассамблейн үмэнэ байhан зорилгонуудай ажамлатайгаар шиидхэгдэхые ехээр хүсэнэ. Хэрэгэй ажамлатай байхын тула, арадуудай бүгэдэнииень эб найрамдалай ба аюулгүйн интересүүдтэ ажаллаха эршэ зориг ба hайн hайхан дура хүсэл нэн түрүүн шухала хэрэгтэй байна. Генеральна Ассамблейн мүнөөдэр нээгдэхэ сесси дээрэхи өөрынгөө хүдэлмэридэ СССР-эй делегаци хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ, арадуудай хоорондохи хани харилсаа ба хани барисаае бэхижүүлхэ ябадалда шэглүүлэгдэhэн советскэ гадаадын политикын принципүүдые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгохо юм. Америкын Холбоото Штадуудай арадта амаршалга хүргэхэ ушарые ашаглаhаб».

Германидахи Советскэ Контрольно Комиссиин Түрүүлэгшэ армиин генерал Чуйков французска верховно комиссарта протест мэдүүлбэ

БЕРЛИН, сентябрийн 18. (ТАСС). Германидахи Советскэ Контрольно Комиссиин Түрүүлэгшэ армиин генерал Чуйков французска верховно комиссар Франсуа Понсе гэгшэдэ сентябрийн 15-да иимэ удхатай бэшэг эльгээбэ:

«1950 оной сентябрийн 9—10-да ба 13-да французска сэрэгэй засагаархид 122 хүн тоотой гадаадын граждануудые 3 ехэ группануудые, ээмдэлгын советскэ ба американска зононуудай хоорондохи демаркационно лини тээшэ ябаалатын журамаар асаржа хаяhан байна гэжэ би мэдэжэ абааб. Тэдэ граждануудай тоодо советскэ 16 граждануудай байба. Тиихэдээ французска засагаархид дээрэ дурсагдаhан граждануудые советскэ зоно уруу эльгээхэ тухайдаа советскэ засагаархидта дуулгаагүй.

Ерэhэн хүнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, тэдэнэр бултаараа шахуу Францида олон жэл hууhан байна. 1950 оной сентябрийн эхэер французска жандармери тэдэниие гэнтэ арестовалаад, бүлэнэрhөөнь хүсөөр hалгаажа, ямар нэгэн тодорхой гэмнэлгэ тэдэнэ тушаа хэнгүйгөөр, советскэ ба американска зононуудай хоорондохи демаркационно линидэ асарhан байна. Францидаа советскэ зоно уруу асарагдаха замдань тэдэниие үдэшэжэ ябаhан жандармнууд арестовалагдаhан хүнүүдтэ хэрээгы шэрүүнээр хандажа, доромжолhон ба эдээ хоолоор, уhаар хангаагүй байна. Арестовалагдаhан хүнүүдэй олонхинь үбгэрhэн хүнүүд 5а үхибүүд болоно.

Уласхоорондын эрхын ба ниитэдэ мэдэрэгдэhэн хүн ёhоной хандалгын элементарна нормонуудые бүдүүлигээр эбдэhэн французска засагаархидай полицейскэ аашануудай энэ актда эсэргүү протест мэдүүлнэб, советскэ граждануудые иимэ зэрлиг муухайгаар хандаhан гэмтэ нюурнуудые хэhээхые эринэб».

Будапештдэ метрополитен бариха тухай Венгриин министрнүүдэй соведэй шиидхэбэри

БУДАПЕШТ, сентябрийн 18. (ТАСС). Венгриин министрнүүдэй совет хадаа Будапештскэ метрополитениие барижа эхилхэ тухай шиидхэбэри гаргаба. 5 жэлэй түсэбые бэелүүлхэ үедэ, столицын метрогой түрүүшын лини байгуулагдажа, мүнөө баригдажа байгаа стадиониие урда вокзалтай холбоод, Пештhээ Буда уруу Дунай доогуур ошохо байна. Энэ линиин баригла энэ жэлдэ эхилээд, тэрэнэй түрүүшын ээлжээнь (Арадай стадион — Сталинай нэрэмжэтэ талмай) 1954 ондо ашаглалгада оруулагдаха ба бүхы лини 1955 ондо ашаглалгада оруулагдаха байна.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическэ республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 19. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани сентябрийн 19-нэй үглөөгүүр иигэжэ мэдээсэбэ:

Сентябрийн 18-да, бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай контратакануудые гэдэргэнь ажамлатайгаар сохиhон ба тэрээнтэй хатуу шанга байлдаануудые ябуулhан байна.

Сентябрийн 17 ба 18-да, Арадай армиин частьнууд Пхоханай (Хоходо) хойто тээ буулгагдаhан дайсанай десантна частьнуудые бүрин усадхаа.

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 19. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани сентябрийн 19-нэй үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Сентябрийн 19-дэ, бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай контратакануудые гэдэргэнь сохёод, тэрээндэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа, хатуу шанга байлдаануудые ябуулаа.

Тэгүhээ (Тайкю) баруун хойшоо ба хойшоо, мүн урда эрьеын районудо дайсан хэдэн контратака хэбэ. Гэбэшье, Арадай армиин частьнууд дайсанай контратакануудые гэдэргэнь сохижо, тэрээндэ угаатай гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба.

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 20. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсантай хатуу шанга байлдаануудые ябуулаа гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Ваньдо (Кан) болон Ымчжедо аралнуудые, мүн урда эрьеын аралнуудай бусад аралнуудые сүлөөлhэн Арадай армиин частьнууд сентябрийн 15-да Урда Чолла провинциин эрьеын дэргэдэ Когымдо (Кйокин) ба Чонакдо аралнуудые эзэлбэ. Эдэ аралнуудые сүлөөлхэ байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай 200 гаран солдадуудые алаhан ба шархатуулhан байна. Дайсад плендэ абтаа. ракетнэ 3 ехэ буу, 9 хэндэ ба хүнгэн пулемёт, 200 гаран автомадууд, карабинууд ба винтовконууд абтаба.

Чемульпо районой дайнай ябуулганууд

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 20. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээнүүдэй ёhоор, Инчоной (Чемульпо) районой Арадай армиин частьнууд болбол Сеул уруу сүмэрэн орохые ба Хангон (Как-ко) мүрэн гаталхые hэдэнэн дайсантай хатуу шанга байлдаануудые ябуулhан байна.

ООН-эй ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН 5-дахи СЕССИ НЭЭГДЭБ

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 19. (ТАСС). Флашинг-Медоуста (Нью-Йоркын дэргэдэ) мүнөөдэр ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси нээгдэбэ. Түс сесси болбол уласхоорондын тон хүшэр хүндэ оршон байдалда боложо байна. Американска агрессивнэ зонхилхы этэгээдүүд корейскэ ба хитад арадуудта эсэргүү эзбсэгтэ интервенциие ябуулна. Тэдэнэр хадаа өөhэдынгөө агрессивнэ ябуулганууддые даллалха халха болгожо Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие ашаглахые hэдэнэ.

Генеральна Ассамблейн нээгдэхэдэ заседаниинуудай зал хүнүүдээр дүүрэнхэй байгаа. Хүнүүдэй hууха ба хэблэлэй түлөөлэгшэдэй hууха hууринууд бултаараа эзэлэгдэhэн байба. Ассамблей хадаа американецуудай дунда тон ехэ hонирхол үүсхэбэ. Сессиин нээгдэхын урда тээ айлшадай биледнүүдые захиhан 5—6 мянган захилгануд ООН-эй секретариадта үдэр бүри ородог байба. Мүнөөдэр сесси нээгдэхэдэ бүри урид айлшадай бүхы hууринууд эзэлэгдэнхэй байгаа.

Генеральна Ассамблейн хүдэлмэридэ хабаадагша ООН-эй гэшүүд — оронуудай делегадууд өөhэдынгөө hууринуудые эзэлнэ. Советскэ Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинскиин толгойлhон СССР-эй делегаци урда урдын заседаниинуудай дээрэхилэл адляар, анхаралай гол дунда байна. А. М. Барановскиин толгойлhон УССР-эй делегаци ба К. В. Киселевой толгойлhон БССР-эй делегаци hууринуудаа тэрэшээлэн эзэлнэ.

Генеральна Ассамблейн үнгэрhэн сессиин түрүүлэгшэ, Филиппинын гадаадын хэрэгүүдэй министр Ромуло Ассамблейн сесси нээхэ зуураа, американска империализмын политикые дэмжэжэ, үгэ хэлэбэ.

Ромуло хадаа эб найрамдал ба аюулгүйе хамгаалха харюусалгые Аюулгүйн Соведhээ Генеральна Ассамблейн шэлжүүлхэн тохохо түсэбые, нэгэн hаналтай байха принципые эбдэхэ, Аюулгүйн Соведэй нэрэ хүндые эбдэхэ ябадалда шэглүүлэгдэhэн түсэбые. США-гэй делегациин түсэбые дурадхаба.

Индиин түлөөлэгшын хэлэhэн үгэ

Ромуло гэгшын үгэ хэлэhэнэй hүүлээр Индиин делегат Рау гэгшэ үгэ абаhан ба индийскэ резолюци уншаhан байна. Хитадай арадай республикын түлөөлэгшэд Генеральна Ассамблей дээрэ Хитадые түлөөлхэ ёhотой гэжэ түс резолюциинь хараалаад, иимэ шиидхэбэриие ООН-эй бусад органуудай абахыень hайшаан дурадхана.

Энэ проблемэ хадаа Генеральна Ассамблейн сессиин хүдэлмэриин эгээн эхиндэнь шиидхэгдэхэ байха ёhотой гэжэ өөрынгөө hаналаниие Рау мэдүүлбэ. Гэбэшье Рау хадаа мандатна комиссиин элидхэл табихын урда тээ гү, али түс элидхэлтэй дашарамдуулан, энэ асуудалай дары шиидхэгдэхэ ябадалые Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшын нэрэ мэдэлдэ табиба.

Нүхэр А. Я. ВЫШИНСКИИН хэлэhэн үгэ

Тэрэнэй hүүлээр Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский үгэ үгтэбэ.

Советскэ делегаци Генеральна Ассамблейн үмэнэ иимэ хоёр асуудал табихые шухалада тоолоно гэжэ нүхэр Вышинский мэдүүлбэ: нэгэдэхээр, Генеральна Ассамблей дээрэ Хитадые түлөөлхэ гэжэ hэдэhэн гоминдановска түлөөлэгшын байлсаха тухай асуудал ба хоёрдохёор, Генеральна Ассамблейдэ Хитадай Арадай республикын Центральна правительствын түлөөлэгшые уриха тухай асуудал.

ООН-эй гэшүүд — бүхы гүрэнүүд болбол Генеральна Ассамблейн зүбөөр зохёон байгуулагдаhан байха ябадалые, өөрынгөө оронуудые түлөөлхэ эрхэтэй нюурнуудhаа пленарна сессиин бүридэлэн байхые тон ехээр хүсэхэ ёhотой гэжэ нүхэр Вышинский тэмдэглэбэ. Гүрэниие толгойлогшо, правительстые толгойлогшо гү, али гадаадын хэрэгүүдэй министр лэ ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ делегадуудые томилхо сохом эрхэтэй юм гэжэ Генеральна Ассамблейн процедурын 27-дохи гурим хараална. Бүхы гүрэнүүдэй — ООН-эй гэшүүдэй суверенитедые мэдэрhэн, тэдэнэй политическэ суверенитедые мэдэрhэн, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ ООН-эй хамаарсалхагүй байха принципые мэдэрhэн иланггаа шухала заабари энэ гурим дотор бии юм гэжэ СССР-эй делегат зааба.

Советскэ делегациин hаналаар, уласхоорондын эрхын принципүүдые нарин зүбөөр мэдэрэлгэ хадаа Генеральна Ассамблейн ажамлатата ажал-ябуулгын шухала условинь мүн гэжэ Вышинский мэдүүлбэ.

Тиимэhээ, Генеральна Ассамблей дээрэ өөрынгөө оронуудые түлөөлөөгүй хүнүүдэй, өөрынгөө арадай республикые байгуулhан арадаар буруушаагдаhан ёhо журамай үлэгдэлнүүд болохо хүнүүдэй ерээд байхада иимэ байдал тэсэшэгүй байна гэжэ Вышинский хэлэбэ. Эдэ хүнүүд хадаа Хитадые түлөөлхэ политическэшье, моральнашье, юридическэшье эрхэгүй байна гэжэ СССР-эй делегат мэдүүлбэ.

Хитадай арадай республикын премьер-министр Генеральна Ассамблейhээ гоминдановска түлөөлэгшэдые холодхон зайлуулхые эриhэн байна гэжэ Вышинский Генеральна Ассамблейдэ hануулба.

— Советскэ делегаци хадаа, — гэжэ нүхэр Вышинский мэдүүлбэ, — Хитадай правительствэ энэ эрилтые Советскэ Правительствын даалгабараар бүрин дэмжэнэ.

Советскэ Союзай делегаци толгойлогшо хадаа резолюциин иимэ проект оруулаа гэбэл:

«Генеральна Ассамблейн тогтоохонь: Хитадай түлөөлэгшэд бэшэ байhан туладань, гоминдановска группын түлөөлэгшэдые Генеральна Ассамблейдэ ба тэрэнэй органуудта хабаадаха аргагүй гэжэ тоолохо».

Советскэ делегациин мүнөө hая оруулhан резолюциие хаража үзэhэнэй hүүлээр, Хитадай арадай республикын түлөөлэгшэдые Ассамблейдэ уриха тухай резолюци оруулха эрхые өөртөө үлөөнэб гэжэ Вышинский мэдүүлбэ. Вышинский хадаа оруулhан энэ дурадхалнуудые дары хаража үзэхэ гэжэ Ассамблейе уряалба.

Югославиин түлөөлэгшэ Кардель Индиин дурадхалые дэмжэжэ, үгэ хэлэбэ. Советскэ Союзые ба Хитадай арадай республикые хардажа олон табан үгэ хэлэhэн гоминданай түлөөлэгшэ Цзян Тинфу гэгшэ Хитадые гоминдановска бүлэгэй түлөөлхэ эрхэ мэдэрыт гэжэ Генеральна Ассамблейе идхаба.

Тэрэнэй hүүлээр Холбоото Штадуудай делегат Ачесон үгэ хэлэжэ, Хитадай арадай республикын түлөөлэгшэдые уриха гэжэ хараалhан Индиин резолюци дары буруушаахые Генеральна Ассамблейе уряалба. Хитадай арадай республикын түлөөлэгшэдые уриха ябадалые буруушааха шалтагаан болгожо, Ачесон хадаа Генеральна Ассамблейн гэшүүд оронууд Гоминдантай хүчэн ёhоной холбоотой ба ООН-эй гэшүүд — оройдоо 16 оронууд тадай арадай республикатай дипломатическа харилсаануудые тогтоогоо гэжэ дүүлбэ.

Польско делегадай хэлэhэн үгэ

Польско түлөөлэгшэ Вербловский советскэ дурадхалые дэмжэжэ үгэ хэлэбэ. Ассамблейдэ ерэhэн польско делегаци хадаа хэниие түлөөлөөгүй хүнүүдые — гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшэдые тон ехэ гайхалтайгаар хараба гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Гоминдановска бүлэг хадаа хитад арадай түлөөлэгшэдэй нэрые үбэршэлбэ. Энэ муухай ябадал жэлhээ үлүү үргэлжэлжэ байна.

Генеральна Ассамблей, хэрбээ тэрэнэй хитад арад түлөөлэгдөөгүй hаа, зохёон байгуулагдаhан гэжэ тоологдожо шадахагүй байна. Ассамблейн нормальна ажал-ябуулгада hаад боложо байhан зүйлнүүдые арилгахын тула, гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшэдые энэ залhаа намнан зайлуулха шухала. Ассамблей хадаа хибэн хорхойдо эдигдэhэн американска империализмын марионеткэнүүдые гаргажа хаяха ба хитад арадай бодото түлөөлэгшэдые өөрынгөө дунда оруулха ёhотой.

Польско делегаци гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшын байлсаха ябадалда эсэргүүгээр эрилдээр протестовална, СССР-эй дурадхалые дэмжэнэ гэжэ Вербловский түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Советскэ Правительствын даалгабараар, советскэ делегаци Генеральна Ассамблейн тогтоолой удаадахи проект оруулаа гэбэл:

«Генеральна Ассамблейн тогтоохонь: Генеральна Ассамблей Хитадай арадай республикын Центральна правительствоор томилогдоhон Хитадай арадай республикын түлөөлэгшэдые уриха».

Тэрэнэй hүүлээр индийскэ түлөөлэгшэ Рау үгэ хэлэжэ, өөрынгөө оруулhан резолюциие ... бэ. Хитадай арадай правительствын хадаа хиналта байгуулжа ... ба Хитадай үүргэнүүд болон ... ганууды дүүргэжэ шадаха ... хан правительство мүн гэжэ ... зааба. Уласхоорондын ... циин газаа тээ 475 миллион ... зонтой ороной үлөөд байhан ... та, энэ органуудые ... лөөлэгдэhэн гэжэ тоологдо... лохогүй байна.

Канадын түлөөлэгшэ ... болбол Ассамблейн түрүүлэгшэ ба түрүүлэгшын шэлэжэ ... 6 бусад түлөөлэгшэhөө бүрид... тухай комисси байгуулха ... дурадхаhан канадска резолюци үмөөрэн үгэ хэлэбэ. Түс ко... хадаа Хитадай түлөөлэгшын ... хай асуудалые хаража үзэхэ ... хэлсэхэ зүйлэй 62-дохи пункт ... «Организациин гэшүүд — ... нүүдэй түлөөлэгшэдые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацин ... эхэ тухай асуудалые» Ассамблейн ... рална Ассамблейн мүнөөнэй ... сидэ элидхэл ба hаналаа дэ... халнуудые табиха болоно.

Революцинуудые голосовалалга

Чехословакиин, Австралиин, Сальвадорой, Кубагай, Швециин, Украинын түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ. Мандатна комисси дары hуngахые дурадхажа Перугай түлөөлэгшын үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, Ассамблей элдэб резолюцинуудые голосовалжа эхилээ. Голосованиин американска машинын хүдэлжэ эхилhэн дээрэhээ, Генеральна Ассамблей болбол Хитадай арадай республикын түлөөлэгшые уриха тухай Советскэ Союзай ба Индиин резолюцинуудые буруушааhан, канадска резолюциие hайшааба. Тиихэдээ Генеральна Ассамблей хадаа Хитадай түлөөлэгшэд тухай асуудалые хаража үзэхын ба «Даб дээрэ хэлсэхэ зүйлэй 62-дохи пунктые Ассамблейн хаража үзэhэнэй hүүлээр» Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессидэ элидхэл болон hайшаан дурадхалнуудые табихын тула Ассамблейн түрүүлэгшэhээ ба түрүүлэгшын шэлэжэ олоhон 6 бусад түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн тухай комисси байгуулхые хараалhан канадска резолюци разделээ 38 голосоор hайшааба. 6 делегат буруушаан голосовала, 11 делегат hаналаа бариба. Кубагай оруулhан хэлсэхэ зүйлэй 62-дохи пункт ба «Организациин гэшүүд — гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацин ... тухай асуудал» гэжэ нэ... байна.

Тэрэнэй hүүлээр Ассамблей канадска резолюциин 2-дохи ... ые 42 голосоор hайшааба. ... тухай комиссиин элидхэл ... шиидхэбэриие Генеральна Ассамблейн гаргаха хүртэрэ, гоминдановска түлөөлэгшэд шэнги адли эрхэтэйгээр» Генеральна Ассамблейн байлсаха гэжэ Ассамблей ... хэнэ гэжэ түс резолюци ... хэлэгдэнэ.

Тэрэнэй hүүлээр канадска ... золюци 42 голосоор абтаба, ... руушааха 9 хүн голосовала... хүн hаналаа барив.

А. Я. ВЫШИНСКИИН мэдүүл...

Советскэ резолюцинуудай проектнуудые Генеральна Ассамблейн англо-американска олонхидой буруушааhанай hүүлээр, А. Я. Вышинский богони мэдүүлгэ хэбэ, тэрэнэй соогоо, советскэ делегаци хадаа абтаhан шиидхэбэриие хуули буса ба бүрүү гэжэ ... гэд соносхобо. Гансахан ... тадай арадай республикын ... рална правительствын түлөө... шэд хитад арадые түлөөлхэ ... лаха юм гэжэ хэншье hэж... шадахагүй.

Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшые hунгалга

Тэрэнэй hүүлээр Ромуло иимэ гэшүүдэй — Бельгиин, Чилиин, Индиин, Мексикын, Тайландын, Турциин, СССР-эй, Англиин ба Холбоото Штадуудай составтай мандатна комисси томилбо.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблей 32 голосоор Иранай түлөөлэгшэ Энтезам гэгшые түрүүлэгшээр hунгаба. Пакистанай түлөөлэгшэ ... рулла-хан—22 голос, Чехословакиин түлөөлэгшэ Широкий — ... лос, Польшын түлөөлэгшэ ... ловский — 1 голос абаhан ба... Ассамблей дээрэ 52 түлөө... байлсаhан дээрэhээ, түрүүлэгшэ ... hунгахын тула 32 голос ... хэрэгтэй байна.

Сентябрийн 20-ой үглөөнэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 20. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн сессиин мүнөө үглөөнэй заседаниин хэлсэхэ зүйлдэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшын орлогшоноры ба элдэб янзын комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрые hунгаха асуудал хэлсэгдэбэ.

Канада хадаа Колумбиин делегациин хүтэлбэрилэгшэ Роберто Урданета Арбелаэс гэгшые нэгэдэхи комитедэй (политическэ ба аюулгүйн асуудалнуудаар) түрүүлэгшын тушаалда кандидадаар дэбжүүлбэ. Советскэ Украинын делегаци толгойлогшо А. М. Барановскиин кандидатурые Польша дэбжүүлээ. Эквадор хадаа Урданета Арбелаэс гэгшын кандидатурые, Белорусси — Барановскиин кандидатурые дэмжэбэ.

Комитедэй түрүүлэгшээр Урданета Арбелаэс hунгагдаа. Тэрэнэй түлөө 52 голос үгтөө. Барановскиин түлөө 5 голос үгтөө.

Тэрэнэй hүүлээр 2-дохи комитедэй (экономическа ба финансова асуудалнуудаар) түрүүлэгшые hунгажа эхилбэ. Чили хадаа Гутьеррээс гэгшын (Куба) кандидатурые дэбжүүлээ, тэрэниие Бельги болон Гватемала дэмжэбэ. Ондоо иимэршье кандидатуранууд дэбжүүлэгдээгүй дээрэhээ, Гутьеррэсые голосованигүйгөөр hунгаха тухай соносхогдобо.

3-дахи комитедэй (социальна, гуманитарна ба культурна асуудалнуудаар) түрүүлэгшын тушаалда Боливи болбол Голландиин түлөөлэгшэ Ван Хевен Гедхарт гэгшын кандидатурые дэбжүүлбэ. США энэ кандидатурые дэмжэбэ. Советскэ делегациин эрилтээр нюуса голосовани хэгдэбэ. Ван Хевен Гедхарт 54 голосоор hунгагдаба. 5 хүн hаналаа бариба.

4-дэхи комитедэй (харгалзаха асуудалнуудаар) түрүүлэгшын тушаалда французска делегаци Тайландын түлөөлэгшэ Вайтайянкон гэгшые кандидадаар дэбжүүлбэ. Перу энэ кандидатурые дэмжэбэ. Польшын түлөөлэгшэ Кац-Сухи гэгшые гүйлтаар нюуса голосовани хэгдэбэ. Вайтайянкон 53 голосоор hунгагдаба, 3 хүн hаналаа бариба.

5-дахи комитедэй (захиргаанай ба бюджетнэ асуудалнуудаар) түрүүлэгшээр Индиин түлөөлэгшэ Джам Сахеб (Навангарhаа) голосованигүйгөөр hунгагдаба.

6-дахи комитедэй (юридическэ асуудалнуудаар) түрүүлэгшээр Чехословацка республикын түлөөлэгшэ Сутрата голосованигүйгөөр hунгагдаба, тэрэнэй кандидатурые Украинын делегаци дэбжүүлэн байгаа.

Сессиин пленарна заседаниин түрүүлэгшын 7 орлогшые иимэ тоогоор голос абажа hунгагдаа гэбэл: США—58, Холбоото Королевство—57, Франци—..., Советскэ Союз—51, Гоминданай түлөөлэгшэ — 45, Венесуэла—..., Австрали — 30. Тиин, генеральна комитет байгуулагдажа, тэрэнэй түрүүлэгшын 7 орлогшонор, 6 комитедүүдэй түрүүлэгшэд ба Ассамблейн түрүүлэгшэ ороно.

Харюусалгатай редактор
орлогшо Ц. Б. БУДАЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промыш... ленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02391.

Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.